

Årsrapport inkl. budgetunderlag

Barn- och utbildningsnämnden
2024

Innehållsförteckning

1 Sammanfattning	3
2 Viktiga och intressanta händelser för individ och samhälle	5
2.1 Skapa tillsammans med	5
3 Verksamhet.....	7
3.1 Uppföljning av grunduppdrag	7
3.2 Vad får kommunmedlemmen för skattepengarna	17
3.3 Återrapportering av uppdrag från kommunfullmäktige	18
4 Måluppföljning.....	19
4.1 Strategiska områden/Förutsättningar/Utgångspunkter: I Mark ska barn och unga få en bra start i livet för att utveckla sin potential	19
4.2 Strategiska områden/Förutsättningar/Utgångspunkter: Hållbar personalförsörjning	23
5 Agenda 2030 - Hållbara Mark.....	24
5.1 Klimatlöften	24
6 Uppföljning av internkontroll.....	26
6.1 Årets internkontrollarbete	26
6.2 Uppföljning av internkontrollplanen	26
7 Personal.....	29
8 Ekonomi.....	30
8.1 Driftredovisning.....	30
8.2 Demografimodell	32
8.3 Investeringsredovisning.....	32
9 Annan uppföljning.....	33
9.1 Övrig uppföljning.....	33
10 Följetal	35
10.1 Följetal personal	35
11 Budgetunderlag.....	36
11.1 Utmaningar och slutsatser utifrån årsrapporten	36
11.2 Omvärld	37
11.3 Ekonomi.....	38
11.4 Personal- och kompetensförsörjning.....	39
11.5 Taxor och avgifter.....	40

1 Sammanfattning

Under 2024 har en upplevelse av att konstruktiva steg på många sätt tagits inom Barn- och utbildningsförvaltningen. I januari var BUFs ledningsgrupp en termin gammal och mycket tid har under året lagts på att skapa strukturer och rutiner för att på så sätt skapa förutsättningar för en stabil grund att bygga vidare på.

Inför höstterminen beslutades om förändringar i ledningsorganisationen som innebär att en verksamhetschef med ansvar för förskola samt en verksamhetschef med ansvar för grundskola nu finns, istället för två uppdrag med ansvar för både förskola/grundskola. Grundskolans uppdrag är komplext och kommer att behöva förstärkas under 2025. En administrativ chef, tillika biträdande förvaltningschef, har anställts under året.

Måluppfyllelsen för grundskolans kunskapsresultat är fortsatt låg och förvaltningens absoluta fokus är att öka måluppfyllelsen. Uppdraget är komplext men absolut nödvändigt. Skolverkets satsning Samverkan för Bästa skola tillför förvaltningen kompetens både på enhets- och förvaltningsnivå. Under året har en omarbetad Nämndplan gemensamt arbetats fram. Målet har omformulerats för att öka fokus på högre måluppfyllelse: En likvärdig skola/verksamhet med hög kvalitet. Förvaltningen har ringat in re strategier som ska vara vägledande i arbetet framåt:

- Relationen som grund
- Lärande organisation
- Tidigt tillsammans

EN LIKVÄRDIG SKOLA/VERKSAMHET MED HÖG KVALITET

Vid inledningen av året var den ekonomiska prognosen ett underskott på 18 mnkr. Vilket till en del utgjordes av de kostnadsökningar som framförallt uppstod 2023 där inflationen gav ökade priser på varor och tjänster, lönekostnader och pensioner. Arbetet med kostnadsanpassningar som blev nödvändig under hösten 2023 för att komma tillrätta med det stora underskottet har gällt även under 2024 och arbetet med anpassningsplanen har fortgått. Med återhållsamhet i central administration, kostnadsmedvetet arbete på enheterna, extra statsbidrag, en avsevärd interkommunal återbetalning, mm har förvaltningens lyckats med en negativ avvikelse från budget på ca 2 promille. Dock ligger betydande underskott på enheterna och stora anpassningsutmaningar väntar i och med de kraftigt vikande barn- och elevprognoserna.

Utfallet av antal barn i verksamheten har under 2024 varit betydligt färre än vad prognosen visat. Detta har medfört att förvaltningen förfogat över ca 10 miljoner mer än vad faktiskt barn- och elevantal ger utrymme för och ett större anpassningsarbete än vad årets resultat vittnar om är nödvändigt. De vikande barn- och elevantalen beräknas minska de ekonomiska resurserna med 30 mnkr de kommande fyra åren.

För att rikta mer resurser åt ökad måluppfyllelse, kvalitet och kunskapsutveckling behövs en effektiv organisation som grundläggande förutsättning. Under vårterminen presenterade förvaltningen sin rapport från nämndens uppdrag om att utreda skolorganisationen. Utifrån kvalitativa och ekonomiska parametrar föreslog förvaltningen ett antal konkreta åtgärder som innebar färre förskolor och skolor. Nämnden valde att ställa sig bakom de av förvaltningen presenterade förslaget som sitt eget. Under hösten har KF fattat beslut

om att gå vidare med projektering för fortsatt verksamhet av både förskola och skola i Ubbhult och Björketorp. KS har fattat beslut om externutredning vilken initierats under hösten.

En stor utmaning med de minskade barnkullarna är att det minskade antalet barn är utspritt på hela kommunen. Detta kräver gemensam planering och ett tillsammansarbete. Motsvarande utmaningar finns även inom grundskolan där lärares olika behörigheter gör situationen än mer komplex. Men också än mer utmanande då eleverna går i klasser och när en klass inte fylls, skapar det ekonomiskt utmanande förutsättningar för skolan.

Att höja måluppfyllelsen för grundskolans kunskapsresultat samtidigt som förvaltningen behöver göra stora anpassningar är en stor utmaning för förvaltningen under 2025.

Vissa skolor och förskolor dras med en stor underhållsskuld och i Hyssna är behovet av antal platser både inom förskola och skola stort. Sådana omständigheter utmanar än mer för barn och personal att göra goda insatser.

2024 kännetecknas av ett stort engagemang i både förvaltning och nämnd. Nya strukturer och arbetssätt och en kultur som präglas av dialog börjar ta form och med det ett ständigt lärande som upplevs gynna förvaltningens olika processer och verksamheter.

2 Viktiga och intressanta händelser för individ och samhälle

Förskola

Kronogårdens förskola stod klar för barn och personal att flytta in i vid höstterminens start. Flytten gick bra och både barn och personal är glada och stolta över sin förskola och den verksamhet som bedrivs där.

I November fattade nämnden beslut om att avveckla Ramdalens förskola till höstterminens start 2025. Barnen kommer att erbjudas plats på Lisakullas förskola som öppnar upp vid höstterminens start. Det finns, i och med nybyggnationen och det minskande barnantalet, en överkapacitet av förskoleplatser i Skene.

Rektor har fattat beslut om att avveckla avdelningen Prästkragen, tillhörande Björsgårdens förskola, detta på grund av det sjunkande barnantalet. Avdelningen avvecklas under vårterminen 2025.

Grundskola

I samband med läsårsstarten så stod den nya Ängskolan i Skene klar och elever tillsammans med personal har fått en god start i sin nya skola. Alla som verkar i skolan har varit delaktiga i att sätta en kultur av möjligheternas hus. Skolan har en kapacitet för att ta emot 675 elever i moderna och anpassade lokaler.

I kommunstyrelsen har beslut fattats om att etablera en ny förskola och F-3 skola i Ubbhult och även en inriktning att även se över och renovera bygga ut förskola och skola i Björketorp. Arbetet har initieras under 2024.

Resultaten för grundskolans elever är fortsatt utmanande och arbetet med att höja kunskapsresultaten utgör förvaltningens högsta prioritet.

Gymnasiet

En förfärlig händelse drabbade kommunen och specifikt den anpassade gymnasieskolan i mars då en av skolans elever bragtes om livet av en jämnårig. Denna händelse och det rättsliga efterspelet präglade mycket av skeendena på skolan under året, men visade mitt i sorgen också på en mycket väl fungerande krisorganisation.

Bland de som tog studenten i våras var det 86 % som lämnade med gymnasieexamen. Det är den näst högsta siffran Marks gymnasieskola haft under tio år.

Andelen Markelever som valde Marks gymnasieskola inför läsårsstarten var nära 65 %. Vid mätning i oktober hade 98% av de erbjudna platserna i åk 1 fyllts. En mycket hög fyllnadsgrad. Få sökande till estetiska programmet gjorde att endast musikinriktningen kunde starta.

VUX

I november började SFI erbjudas på plats på Prismans Öppna Förskola. Projektet är ett led i att främja svenska språket för framför allt gruppen nyanlända kvinnor som under föräldraledigheten annars vanligen tappar i språkinlärning. Ett fint exempel på gynnsamt tillsammansarbete mellan förvaltningar.

AME

AME:s arbete med integration och mottagande har uppmärksammats på olika sätt. Integrationsarbetet rönt internationell uppmärksamhet då en delegation från Kosovo och UNHCR besökte verksamheten i Mark. Det ledde till en inbjudan att tala om integration och samverkan vid en slutkonferens i Vilnius arrangerad av Nordiska ministerrådet.

Hur digitala möten kan vara en viktig resurs, särskilt utifrån fokus på barn i migration, för att skapa relation och ökad trygghet tidigt i processen inför mottagande av KVOT-flyktingar fick AME i Mark möjlighet att dela med sig av vid ett webinarium arrangerat av Migrationsverket.

2.1 Skapa tillsammans med

Samverkansträffar genomförs mellan verksamheter som möter barn och ungdomar i kommunen. På träffarna deltar representanter från elevhälsan på kommunala och fristående skolor, familjeenheten SOC, Ungas psykiska hälsa samt Ungdomsmottagningen. Träffarna bidrar till dialog och ökad samverkan mellan verksamheterna. Samverkan sker med de fristående skolenheterna för att öka likvärdighet.

Förbättrat SSA-arbete. Genom tillsättning av en verksamhetsutvecklare med fokus på Samverkan Skola och Arbetsliv, SSA, har förvaltningen tagit krafttag för att skapa förutsättningar för att Markelever ska få en bättre kunskap om och förståelse för arbetslivet. Första prioritet är att kvalitetssäkra PRAO-verksamheten i grundskolan och parallellt ta fram strukturer för arbete med arbetslivskunskap i alla grundskolans åldrar. Samverkan sker med Näringslivsenheten, UF samt det lokala näringslivet.

Projektet SALAM syftar till att stödja offentliga myndigheter i att påskynda en hållbar integration av migranter och unga som varken studerar eller arbetar, UVAS, på lokala arbetsmarknader. AME och Vuxenutbildningen deltar och har ett lokalt samverkansavtal med näringslivet genom Företagarna i Mark och Markföretagens intresseförening, samt civilsamhället genom Studieförbundet Vuxenskolan och Rädde

Barnens regionkontor och nära samarbete med VGR som är med som partner tillsammans med sex andra europeiska regioner.

Projekt Sammanhållen etablering (SE) 2022--2024. AMC tillsammans med Vuxenutbildningen, Arbetsförmedlingen, Försörjningsstödsenheten (styrgrupp). Behovet av ökad, utvecklad samverkan i kommunen med syftet att aktivt och tidigt stötta nyanlända i etablering till studier och arbete, redan under SFI-studier var bakgrunden. Samarbetet med näringslivet ökade praktik- och jobbmöjligheter samt bidrog till kompetensförsörjningen i kommunen.

Projekt Sammanhållen språkutveckling och arbetsmarknad (SAMspråk) 2024—2025. AMC tillsammans med Vuxenutbildningen, Socialförvaltningen Lindäng VO-boende och Kompetens- och resursenheten. I projekt SE sågs möjligheter till samverkan kring jobbspår. Att fler nyanlända ses som en viktig del i och resurs för att lösa kompetensförsörjningen och nå anställning genom bland annat praktik kombinerat med SFI på plats före, under och efter praktiken. Utbildning av språkbud och utveckling av den rollen är en viktig del för ökade anställningsmöjligheter.

3 Verksamhet

3.1 Uppföljning av grunduppdrag

Huvudverksamhet / Uppdraget uppfyllt	Helt	I hög grad	Delvis	I låg grad	Inte alls
Förskola		X			
Grundskola, anpassad grundskola och fritidshem				X	
Gymnasieskola/Anpassad gymnasieskola			X		
Vuxenutbildning			X		
Arbetsmarknadsenhet			X		

FÖRSKOLA

Barn- och utbildningsnämnden ska

- tillgodose föräldrars behov av omsorg för barn i ålder 1–5 år.
- ge barnen en god pedagogisk verksamhet, som stimulerar barnens utveckling och lärande, i enlighet med skollag och förskolans läroplan.

Godkändnivå- Godkändnivå bestäms av nämnden varje år i sin nämndplan. Godkändnivå för år 2024 är densamma som riket och alla kommuner eller så kallad ovägt medelvärde.

Ovägt medelvärde avser resultatet av Skolinspektionens skolenkät. Övägt medelvärde beskriver hur det ser ut i en genomsnittlig kommun jämfört med medelvärde för Riket som motsvarar hur det ser ut för en genomsnittlig invånare i Sverige.

Följetal	Godkänd nivå	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Utfall 2024	Bedömning
Heltidstjänster med förskollärlärolegitimation i förskola, andel %		52	52	51	51	●
Förskollärlärolegitimation, antal barn per lärare med förskollärlärolegitimation, kommunal regi, antal		9,5	9,5	9,1	9,1	●
Heltidstjänster i förskola med gymnasial utbildning för arbete med barn, kommunal regi, andel %		13	12	11	12	■
Personaltäthet, inskrivna barn/årsarbetare, kommunal regi, antal		4,9	5,0	4,7	4,6	●

Bedömningen av grunduppdraget

Bedömningen är att förskolan uppfyller grunduppdraget i hög grad.

Det pågår ett långsiktigt och strategiskt arbete med att utveckla det systematiska kvalitetsarbetet inom förskolorna. Resultatrapporterna, resultatdialogerna och verksamhetsbesöken visar att arbetet har en positiv utveckling även om fortsatt arbete krävs. Kvalitetsarbetets syfte är att ge mer utrymme åt analysarbetet för att skapa bättre förutsättningar att sätta in rätt aktiviteter både på enhets- och förvaltningsnivå. Detta för att öka likvärdigheten och ge alla barn en god omsorg och utbildning av hög kvalitet. Under höstterminen har rektorer och kvalitetsutvecklare, utifrån vad vårterminens analys visade, fokuserat på att förtydliga det systematiska kvalitetsarbetet inom förskolan.

Försteförskolläraernas fokusområden har fortsatt varit systematiskt kvalitetsarbete och språkutveckling. Alla förskolor har fortsatt fokus på barnens språkinläring. TIFT, tidig fonologisk träning, är en arbetsmetod som förskolorna arbetar med och som skrivs in i läs- och skrivplanen. Metoden innebär att pedagoger tillsammans med barnen arbetar systematiskt med ett språkmateriale som ökar barnens fonologiska medvetenhet.

Fyra rektorer från förskolan har under tre år deltagit i Ifous, forskning- och utvecklingsprogrammet med fokus mot utveckling av undervisning. Programmet avslutades i juni men förhållningssättet till att arbeta med undervisningsutveckling har fortgått under höstterminen. Målsättningen under året har varit att fokusera ännu mer på läroplanens mål och forma en undervisning utifrån barnens behov av lärande samtidigt som barnens intresse behöver omhändertas. Arbetet har visat sig framgångsrikt då det framkommer i dialoger att det börjar växa fram en medvetenhet och samsyn kring innebörden av vad som är kvalitet i undervisningen i förskolan.

Rektorerna har tillsammans med barnhälsan fortsatt samarbetet kring flera aktuella arbetsområden för att utveckla barnhälsan. Specialpedagogerna arbetar nära arbetslagen för att kunna bidra till den kontext barnet befinner sig i. Under höstterminen har även arbetet med hur förskolan uppmärksammar och stödjer barn och familjer i behov av särskilt stöd intensifierats. Syfte är att alla som arbetar inom förskolan ska få mer

kunskap om hur man tidigt upptäcker och bemöter barn och familjer som befinner sig i utmanande situationer.

Beslut som fattats för att höja måluppfyllelsen

Under 2024 har det inte fattats nya nämndbeslut för att höja måluppfyllelsen i förskolan. Beslutet om att avveckla Ramdalens förskola ger på sikt effektiviseringsvinster som frigör medel att höja kvaliteten i verksamheten. Arbetet pågår utifrån tidigare fattade beslut om insatser. På förvaltningsnivå fattades beslut om att inför 2025 utöka barnhälsan med en specialpedagog.

Ekonomi

Förskolans nettokostnader januari till december 2024:

- I förhållande till budget: förbrukat 101,5% av budget, riktpunkt 100%
- I förhållande till föregående år: 2,5% högre nettokostnader
- Utfall för januari-december: 3,2 mnkr högre än tilldelad budgetram (underskott). 0,9 mnkr av underskottet ligger på egen regi och 2,3 mnkr ligger på köpta platser.

Att anpassa verksamheten efter de ekonomiska förutsättningarna är utmanande för flera enheter. Ytterligare anpassningar behöver göras med avseende på det kraftigt minskade barnantalet för att anpassa förskolans verksamhet till ekonomisk ram.

Den största utmaningen är att barnantalet inte minskar konstant utan ser olika ut i olika områden. Det kan göra att storleken på barngrupperna ökar i vissa områden medan andra områden har svårt att få tillräckligt med barn för att få budgeten att gå ihop. Andra konsekvenser av att arbeta under en ansträngd ekonomi är till exempel att frånvarande personal inte kan ersättas vilket medför att kollegialt arbete och enskild planeringstid utgår då personal behöver täcka upp för varandra. Kvaliteten på den utbildning och omsorg verksamheten har möjlighet att erbjuda kan påverkas. Arbetsmiljön för förskolans alla yrkesgrupper kan bli ansträngd i vissa områden. Generellt är det rektorer för de mindre enheterna som har svårast att skapa hållbara organisationer med en hög kvalitet på omsorg och utbildning samt en god arbetsmiljö.

Lokaler

Verksamhetens lokaler har olika standard och flera förskolor har lokaler som inte är i ändamålsenligt skick. Det planeras för nybyggnationer eller reinvesteringar i flera av förskolans fastigheter.

Kronogårdens förskola i Skene stod klar under sommaren och barn och personal flyttade in till höstterminens start. Arbetet med den nya förskolan i Sätilla är i full gång och barnen är under byggnationstiden placerade på Sätilaskolan. Rydals förskola har stängts ner på grund av att lokalen inte varit ändamålsenlig och med bristande inomhusmiljö. Barnen har förflyttats till Strömbackens förskola.

Under vårterminen presenterade förvaltningen resultatet av den förskole- och skolorganisationsutredning som arbetats med under läsåret 2023/2024. Denna utredning ska kompletteras med en extern utredning som inleddes hösten 2024. Under höstterminen 2024 har även verksamhetschef, rektorer, lokalstrateg och ekonom sett över antalet förskolor, avdelningar och förskoleplatser i förhållande till antalet idag inskrivna barn samt vad befolkningsprognosen visar. Dessa tre underlag kommer tillsammans ge en god bild över de åtgärder som behöver göras för att ge förutsättningar att arbeta för en förskola av hög kvalitet inom ekonomisk ram.

Personal

Utbildade förskollärare och barnskötare behövs för att säkerställa kvalitén. Marks förskolor har under 2024 haft en god personaltäthet utifrån bedömningen. Även andelen förskollärare är god, men andelen barnskötare (gymnasial utbildning för arbete med barn) ej är uppnådd.

GRUNDSKOLA, ANPASSAD GRUNDSKOLA OCH FRITIDSHEM

Barn- och utbildningsnämnden ska

- bedriva förskoleklass, fritidshem, grund- och grundsärskola för barn i ålder 6–16 år, i enlighet med skollag och läroplan.
- bedriva skolan så att den ger eleverna kunskaper och färdigheter, samt främjar deras utveckling till ansvarsställande människor och samhällsmedlemmar.
- bedriva fritidshem, som tillgodoser barnens behov av meningsfull fritid och ge stöd i deras utveckling.

Godkändnivå- Godkändnivå bestäms av nämnden varje år i sin nämndplan. Godkändnivå för år 2024 är densamma som riket och alla kommuner eller så kallad ovägt medelvärde.

Ovägt medelvärde avser resultatet av Skolinspektionens skolenkät. Övägt medelvärde beskriver hur det ser ut i en genomsnittlig kommun jämfört med medelvärde för Riket som motsvarar hur det ser ut för en genomsnittlig invånare i Sverige.

Skolenkäten genomförs av Skolinspektionen en gång per år och omfattar häften av landets skolor samt att

flertalet följetal är nya, därav saknas data. För Marks kommun utför Skolinspektionen enkäten udda år.

Följetal	Godkänd nivå	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Utfall 2024	Bedömning
Elever i åk 5: Hur tycker du att eleverna bemöter varandra i skolan? Andel (%) som svarat "Mycket bra" eller "Ganska bra"	79,2			67,0	73,5	■
Elever i åk 5: Hur tycker du att eleverna bemöter vuxna i skolan? Andel (%) som svarat "Mycket bra" eller "Ganska bra"	77,8			72,0	74,1	■
Elever i åk 5: Känner du dig trygg i skolan? Andel (%) som svarat "Helt och hållet" eller "Till stor del"	80,8			74,0	74,1	■
Elever i åk 6 som uppnått A-E i alla ämnen, andel (%)	68,8	69,3	60,0	70,7	60,5	■
Elever i åk 8: Hur tycker du att eleverna bemöter varandra i skolan? Andel (%) som svarat "Mycket bra" eller "Ganska bra"	73,6			74,0	73,2	◆
Elever i åk 8: Hur tycker du att eleverna bemöter vuxna i skolan? Andel (%) som svarat "Mycket bra" eller "Ganska bra"	72,2			73,0	70,7	◆
Elever i åk 8: Känner du dig trygg i skolan? Andel (%) som svarat "Helt och hållet" eller "Till stor del"	76,4			77,0	78,6	●
Elever i åk 9 som uppnått kunskapskraven i alla ämnen, andel %	69,7	74,9	70,8	68,5	67,6	◆
Elever i åk 9 som är behöriga till yrkesprogram, andel %	82,1	84,0	81,2	81,3	80,6	◆
Lärare (heltidstjänster) med lärarlegitimation och behörighet i minst ett ämne i grundskola åk 1-9	72,4	70,4	69,7	69,7	70,2	◆
Följetal Anpassad Grundskola						
Lärare med specialpedagogisk högskoleexamen, anpassad grundskola, andel %	24,8	.	14,5	19,9	13,3	■
Samtliga lärare med lärarlegitimation och behörighet i minst ett ämne (heltidstjänster), anpassad grundskola, andel %	11,7	18,9	1,6*	0*	17,3	●
Följetal Fritidshem						
Andel lärare i fritidshem som har en lärarlegitimation med behörighet för fritidshem, andel %	38,0	37,0	32,2	32,7	32,9	■
Inskrivna barn/årsarbetare i fritidshem, kommunal regi, antal	20,9	22,7	19,6	21,1	22,4	◆

* Stor skillnad i utfallen. Kan beror på felaktig rapportering från tidigare år eller att insamlandet av data har varierat över tid. I årets utfall har manuell granskning och uträkning skett.

Analys av kunskapsresultat/resultat

Analysen av elevernas måluppfyllelse i grundskolan belyser flera utmaningar som påverkar elevernas resultat och välbefinnande. Måluppfyllelsen är särskilt låg i kärnämnen som matematik och svenska, där många elever redan i årskurs 3 har svårt att klara alla delar av de nationella proven. Denna trend fortsätter i högre årskurser, med låga resultat på nationella prov och låga meritvärden i årskurs 9. Det finns också tydliga kopplingar mellan bristande kunskaper i de tidiga årskurserna och elevernas svårigheter senare i skolgången. Dessutom visar undersökningar att elevernas motivation är en stor utmaning – hälften av eleverna saknar lust att lära, och en majoritet upplever att undervisningen inte väcker deras intresse.

En annan central utmaning är bristen på likvärdighet mellan skolor i kommunen. Resultat och resurser varierar kraftigt, vilket delvis förklaras av socioekonomiska skillnader och ojämn fördelning av behörig personal och stödresurser. Detta innebär att elevers förutsättningar att lyckas i skolan i hög grad påverkas av vilken skola de går på. Dessutom saknas ofta tidiga insatser för att ge elever en stabil grund i kärnämnen, vilket gör att kunskapsluckor växer och påverkar deras framtida lärande negativt.

Trots dessa utmaningar har vissa positiva förändringar noterats. Implementeringen av en gemensam läsplän

har förbättrat yngre elevers läsförståelse och språkliga medvetenhet. Fler elever rapporterar trygghet och trivsel i skolan. Elevhälsans roll i skolans dagliga arbete har stärkts, vilket bidrar till bättre stöd för elever i behov. Det kollaborativa lärandet har utvecklats på flera skolor, och lärare reflekterar i högre grad över undervisningens kvalitet.

För att möta de identifierade problemen föreslås flera insatser. Bland annat behöver undervisningskvaliteten stärkas genom mer formativ och språkutvecklande undervisning, och lärarnas didaktiska kompetens bör utvecklas genom kollegialt lärande. Tidiga stödinsatser i matematik och svenska är avgörande för att skapa en stabil grund för elevernas framtida kunskapsutveckling. Likvärdigheten mellan skolor behöver förbättras genom bättre resursfördelning och stöd till skolor med större utmaningar. Samtidigt måste rektorers pedagogiska ledarskap förstärkas genom minskad administrativ belastning och ökat stöd.

Insatser som genomförs för att öka måluppfyllelsen

Läsplanen:

- Fokus på språkutveckling i förskoleklass och åk 1-6.
- Systematiskt kvalitetsarbete:
- Kollegialt lärande med stöd av förstelärare och rektorer.
- Matematik:
- Kartläggning, analys och förslag till åtgärder i åk F-3 på grupp och individnivå

Elevhälsa:

- Förstärkt roll i skolornas dagliga arbete.
- Samverkan för Bästa Skola:
- Insatser tillsammans med Skolverket och universitet.

Nätverk:

Förstelärarnätverk, specialpedagogiskt nätverk, fritidshemspilotnätverk. Riktat innehåll som bygger på analys utifrån den faktiska verksamheten och där alla nätverken tangerar varandra.

Gemensam lärandekultur:

Vi arbetar med förhållningssättet att lärande sker i samspel med andra. Det handlar om att utmana, ställa frågor i stället för att bekräfta och hålla med. Vi bygger även lösningar på analyser och inte färdiga facit.

Stöd gällande ledning och styrning:

Rektorerna har fått vägledning genom att själva ingå i kollegiala sammanhang för att lära av varandra med interna ledare såsom VC, kvalitetsutvecklare med flera.

De långsiktiga målen handlar om att skapa en mer likvärdig och kvalitativ utbildning där elevernas motivation och måluppfyllelse ökar. Förväntade effekter inkluderar förbättrade resultat i matematik och svenska, högre meritvärden, ökad trygghet och trivsel bland eleverna, och minskade skillnader mellan skolor. Trots att målen ännu inte är uppnådda visar redan genomförda insatser lovande resultat, och arbetet bedöms vara på rätt väg mot en skola där alla elever ges möjlighet att nå sin fulla potential. Förvaltningens framtagna gemensamma strategier förväntas genom långsiktigt arbete skapa tydliggörande riktning som bidrar till en positiv utveckling av verksamheterna.

Ekonomi

Nettokostnader för fritidshem och grundskola januari till december 2024:

- I förhållande till budget: förbrukat 102,5% av budget
- I förhållande till föregående år: 4,7% högre nettokostnader
- Utfallet för januari-december: 12,4 mnkr högre än tilldelad budgetram (underskott). 11,3 mnkr av underskottet avser egen regi, varav 9,5 mnkr i underskott ses på enheterna

Nämnden har under de senaste åren arbetat för att skapa bättre förutsättningar för lärare och rektorer genom att fördela om ekonomiska resurser till grundskolan och mer pengar till undervisningen. Prioriteringar har framför allt gått till de lägre åldrarna, förskoleklass till årskurs 6. Ökad lärartäthet och förstärkt specialpedagogisk kompetens är effekter som kan ses i verksamheten.

Nettokostnaden för pedagogisk verksamhet inom fritidshem, förskoleklass och grundskola har ökat med 4,3% mellan åren 2023 och 2024, i samma takt som övrig verksamhet.

Den planerade verksamheten prognostiserade ett underskott mot budget och under hela 2024 har enheterna fått arbeta med att anpassa sig inom ram. Majoriteten av enheterna har inte lyckats med det och en fortsatt anpassning är nödvändig även för åren 2025-2026.

Ett budgetunderskott över tid på flera miljoner belyser den utmaning som verksamheten står inför, där ekonomiska begränsningar sätter en tydlig press på resurserna och hur man hanterar den komplexa situationen.

De vikande elevkullarna i kommunen gör att vi har ett snitt på våra klasstorlekar i Marks kommuns grundskolor på 20 elever i jämförelse med rikets 23 elever. Dessutom är 49% av våra klasser mindre än så vilket då ger väldigt stor skillnad i storlek mellan skolor vilket i sin tur påverkar vilken bemanning man kan ha och i förlängningen vilken kvalitet undervisningen får.

Demografin i Marks kommun tillsammans med de små klasserna gör att vi får utmaningar i hur vi kan utnyttja våra resurser och lokaler. En lokal utredning av lokaler och möjliga beslut för att optimera våra resurser har genomförts av kommunorganisationen under året. Utifrån denna utredning har beslut fattats om att en extern utredare skall komplettera bilden för att det skall finnas så goda underlag som möjligt för beslut om att skapa hållbara skolorganiseringar i Marks kommun framåt.

Lokaler och tillkommande kostnader

På ett flertal områden i kommunen pågår eller planeras för nybyggnationer eller reinvesteringar i de fastigheter där barn och utbildningsförvaltningens verksamheter är inhyrda. I samband med evakueringar under pågående drift är påverkan på verksamheten påtaglig. Detta får effekter på både kvalitet, personal och ekonomi. Evakueringslösningar blir kostnadsdrivande i förvaltningen då temporära anpassningar och lösningar inte ryms i ordinarie verksamhet och kostnader som uppstår är ofinansierade. Exempel på sådana kostnader är transporter till och från temporära lokaler, ökad bemanning där verksamheten bedrivs på fler ställen än behovet kräver. Kostnader för avetablering och flytt av verksamhet finns också redovisat i högre utsträckning än ett normalt år. Den underhållsskuld som flera av skolorna dras med samt utrymmesbristen i Hyssna skola påverkar arbetsmiljön avsevärt för elever och personal och därmed även kunskapsresultaten.

Personal

Genom att kontinuerligt annonsera efter behörig personal och i dialog med fackliga organisationer skapa goda förutsättningar för att verka som personal i våra verksamheter görs ett arbete för att kompetensförsörja kommunen och bibehålla vår personal. I samband med den årliga översynen av löner görs också jämförelser för att se att vi ligger på en god nivå i jämförelser med våra omgivande kommuner.

GYMNASIESKOLA OCH ANPASSAD GYMNASIESKOLA

Barn- och utbildningsnämnden ska

- erbjuda ungdomar gymnasial utbildning, som förbereder för övergång till arbetsliv eller vidare studier, i enlighet med skollag och läroplan.
- arbeta för att stärka de ungas intresse för och möjlighet att genomföra en gymnasial utbildning.

Godkändnivå- Godkändnivå bestäms av nämnden varje år i sin nämndplan. Godkändnivå för år 2024 är densamma som riket och alla kommuner eller så kallad ovägt medelvärde.

Ovägt medelvärde avser resultatet av Skolinspektionens skolenkät. Övägt medelvärde beskriver hur det ser ut i en genomsnittlig kommun jämfört med medelvärde för Riket som motsvarar hur det ser ut för en genomsnittlig invånare i Sverige.

Skolenkäten genomförs av Skolinspektionen en gång per år och omfattar häften av landets skolor samt att flertalet följetal är nya, därav saknas data. För Marks kommun utför Skolinspektionen enkäten udda år.

Följetal	Godkänd nivå	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Utfall 2024	Bedömning
Gymnasiefrekvens (%) hemkommun	92,8	95,3	95,1	94,1	94,4	●
Gymnasieelever med examen inom 3 år, kommunala skolor, andel (%)	68,9	61,3	70,1	67,1	71,8	●
Lärare (årsarbetare) med lärarlegitimation och behörighet i minst ett ämne i gymnasieskola, andel %	87,2	73,3	73,2	83,2	83,0	■
Gymnasieelever som uppnått grundläggande behörighet till universitet och högskola inom 3 år, högskoleförberedande program, andel %	81,9	73,4	82,8	82,0	85,5	●
Ungdomar som är etablerade på arbetsmarknaden 2 år efter fullföljd gymnasieutbildning, yrkesprogram, andel %		70,1	69,4	62,9	-	
Gymnasieelever i år 2: Hur tycker du att eleverna bemöter varandra i skolan? Andel (%) som har svarat "Mycket bra" eller "Ganska bra"	87,2			90,7	88,3	●
Gymnasieelever i år 2: Hur tycker du att eleverna bemöter vuxna i skolan? Andel (%) som har svarat "Mycket bra" eller "Ganska bra"	87,3			91,6	83,3	◆
Gymnasieelever i år 2: Känner du dig trygg i skolan? Andel (%) som har svarat "Helt och hållet" eller "Till"	87			91,2	84,4	◆

stor del"						
Följetal Anpassad Gymnasieskola						
Lärare med specialpedagogisk högskoleexamen, anpassad gymnasieskola, lägeskommun, andel %	25,7	10,5	11,9	11,6	22,1	◆
Samtliga lärare med lärarlegitimation och behörighet i minst ett ämne (heltidstjänster), lägeskommun, andel (%)	16,1	57,9	51,5	37,7	33,7	●

Bedömning av grunduppdraget

Bedömningen är att gymnasieskolan och anpassade gymnasieskolan delvis uppfyller grunduppdraget.

Systematiskt kvalitetsarbete och analys av resultat

En stor andel av kommunens ungdomar läser inom gymnasieskolan och av dessa återfinns en klar majoritet (65 %) på Marks gymnasieskola vilket är glädjande. Årets utfall visar också på en resultatmässig förbättring för eleverna där både andelen som klarar gymnasiexamen på tre år, samt andelen som når grundläggande behörighet till universitet och högskola på tre år har ökat och nu ligger tydligt över riksnittet.

Gymnasieskolan ser att det långsiktiga arbetet med att främja närvaro kan vara en faktor som börjar ge resultat, liksom det arbete som pågått för att stärka lärares didaktiska kompetens.

Utifrån elevenkäten trivs eleverna i hög grad på skolan och känner sig trygga. Även om värdena i årets enkät är något lägre jämfört med föregående års siffror är bedömningen att resultatet sammantaget ligger på en god till acceptabel nivå. Den något lägre nivån i enkätresultatet återspeglas inte i det som upplevs på skolan. Undersökningen visar även att motivation och lust att lära är områden där skolan bättre behöver möta eleverna. Som ett led i förbättringsarbetet avseende detta har två av rektorerna under hösten påbörjat en utbildning för rektorer med inriktning mot skolans normer och värden.

Det pågår ett långsiktigt och strategiskt arbete med att utveckla det systematiska kvalitetsarbetet. Fortsatt fokus för rektorer och lärare ligger på utveckling av undervisningskvaliteten. Kunskapsresultaten ovan pekar på att förbättring sker, men fortsatt finns specifika utmaningar inom särskilt matematik och svenska. Utvecklingsarbetet har under hösten fokuserats på arbetet kring implementeringen av ämnesbetyg inom ramen för GY25, vilket fortsatt kommer ha hög prioritet under 2025.

När det gäller den anpassade gymnasieskolan har alla kommunens elever inom målgruppen erbjudits plats och så även en elev från annan kommun. Elever som i våras avslutade sin utbildning på Marks anpassade gymnasieskola (AGY) gjorde så med godkänt resultat. Samtliga dessa elever har gått till sysselsättning, ingen har gått till utbildning eller bidragsarbete. Skolan har dock sett en negativ utveckling i samverkan med socialförvaltningen i övergången från studier till sysselsättning. Elever har inte samma möjlighet att prova olika arbetsplatser i den grad de gjort tidigare. Detta skapar en större oro hos eleverna inför studenten.

Besluts som tagits för att höja måluppfyllelsen

Det systematiska kvalitetsarbetet lyfts fram av nämnden som ett prioriterat område med fokus på hög kvalitet och ökad måluppfyllelse. Två av gymnasiets skolenheter har sedan 2021 deltagit i IFOUS forskning- och utvecklingsprogram mot utveckling av undervisning, FUN, som avslutades i juni 2024.

Förhållningssättet till att arbeta med undervisningsutveckling har fortgått under höstterminen och ämnesplaner samt bedömningspraktik kopplat till de nya ämnesbetygen i GY25 har stått i centrum.

Utmaningarna inom ramen för IM och elevernas långa väg till att nå behörighet till nationella program har föranlett beslut om att IM ska gå in i ett projekt - Fokus IM. Det är ett samverkansprojekt inom ramen för ESF med tio deltagande kommuner inom VGR och med GR som projektägare. IM har idag fler elever som är långt ifrån att bli behöriga och därför behöver man fokusera mer på aktiviteter och studiespår kopplade till ökad anställningsbarhet och att eleverna på sikt etablerar sig på arbetsmarknaden. Risken är annars överhängande att utbildningen bidrar till en inlåsningseffekt och inte leder till att eleverna gör stegförflyttningar utifrån sina individuella behov och förutsättningar. Detta kan i sin tur leda till ökade långsiktiga kostnader för såväl samhället som för individerna själva.

I Marks kommun kommer elever inom projektet – framför allt yrkesintroduktion – med ett stort stödbehov och anpassningar erbjudas en lärlingsliknande utbildning. Den kommer bland annat innehålla praktik, yrkeskurser eller delar av yrkeskurser, orienteringskurser om framtida yrkesliv, studiebesök, vägledningssamtal och motiverande samtal (MI).

Trygghetskapande arbete

Vårens händelser i samband med elevs bortgång påverkade framför allt anpassade gymnasieskolan mycket. Det har märkts på olika sätt men båda programmen har såg en ökad oro och frånvaro hos eleverna under våren. Personalen har gjort ett mycket gediget arbete med att i första hand fokusera på elevers närvaro, trygghet och välmående, de har erbjudit samtal och fått gott stöd av elevhälsans personal i detta och de har bedrivit undervisning i så stor utsträckning som varit möjligt i det akuta läget och allt mer så småningom när situationen lagt sig något. Personal har fått stöd både i grupp och individuellt av insatser som HR var

behjälpliga med.

Gymnasiet har arbetat intensivt med elevhälsan på olika sätt. Flera kuratorer har varit behjälpliga i återkommande möten med eleverna. I samverkan med socialförvaltningen har insatser gjorts för att skapa trygghet för elever som varit i behov av det. Ett samarbete med polismyndigheten har skett där närpolisen varit delaktiga i det trygghetsskapande arbetet med elevgruppen för trygghet och för att få kunskaper. Samverkan har också skett för att polisernas förhållningssätt med eleverna ska kunna fungera så bra som möjligt, allt för att skapa trygghet.

Psykolog har varit inkopplat med handledning för personal både i grupp och individuellt för dem som haft behov av det. Även ett samarbete har skett med Ågrenska institutet som stöd i processen med föräldrar och syskon. Ågrenska har yrkeskompetens inom pedagogik, socialt arbete eller hälso- och sjukvård samt lång erfarenhet av att arbeta med personer med komplexa behov. De har tidigare också handlett i andra krissituationer med intellektuellt funktionshindrade ungdomar.

Hela vårterminen var det trygghetsskapande arbetet i fokus, men även under hösten har behov kvarstått och har åter blivit mer omfattande i samband med att rättsprocessen pågått.

Orosanmälningar

Vårens händelser har också bidragit till att en ökad oro för elevernas välmående. Det finns i vissa fall elever som saknar stöd hemifrån där vårdnadshavarna inte har förmågan att stödja sina ungdomar.

Rutinerna vid oro över någon elev har skärpts men arbetet behöver utvecklas ytterligare för att det ska bli stabilt.

Ekonomi

Nettokostnader i förhållande till budget, januari till december 2024:

- Gymnasieskola har förbrukat 101,2% av budget
- Anpassad gymnasieskola har förbrukat 101,4% av budget

Nettokostnader i förhållande till föregående år:

- Gymnasieskola: 7,6% högre
- Anpassad gymnasieskola: 9,7% högre

Ekonomiskt resultat för januari-december:

- Gymnasieskola: 2,1 mnkr högre än tilldelad budgetram (underskott), hela underskottet ligger på köpta platser. Den egna verksamheten på Marks Gymnasieskola hade ett resultat på 0,8 mnkr lägre än budgetram (överskott)
- Anpassad gymnasieskola: 0,2 mnkr högre än tilldelad budgetram (underskott)

Gymnasiet har en situation med ökande/fortsatt stora elevkullar i gymnasieålder nu och under de närmaste åren, vilket innebär att fler elever ska rymmas i den egna organisationen givet att vi bibehåller motsvarande andel av Markungdomarna på Marks gymnasieskola. Vi har under de senaste åren legat i paritet med den målsättningen som satts avseende andel elever.

Antalet köpta platser har också ökat utifrån att elevkullarna är större, vilket får en direkt påverkan på ekonomin för varje ytterligare elev som väljer att studera vid någon annan gymnasieskola. Vi har även sett en ökande kostnadsbild per köpt utbildningsplats, utifrån stigande inflation. Läsåret 24/25 har kostnaderna för köpta platser ökat ytterligare. Ett stort arbete görs för att kunna erbjuda fler elever möjlighet att läsa på Marks gymnasieskola, där tillgång till APL-platser är en utmaning.

Som resultat av att en stor grupp elever lämnar grundskolan utan att vara behöriga till nationella program på gymnasiet, har IM fortsatt att öka med ökat personalbehov som följd.

Sammantaget är det flera faktorer som belastar gymnasieskolans ekonomi. Rektorernas arbete för att finna resurseffektiva lösningar för verksamheten på Marks gymnasieskola står i fokus och når resultat, men kostnaderna för köpta platser kan vi inte styra över på samma sätt.

Lokaler

Under året har nya platser för Hantverksprogrammet frisör iordningsställts. En lokalöversyn ska ske under 2025 för att anpassa tillgängliga lokaler för att kunna ta emot ytterligare elever. I arbetet ingår även en översyn kring lokalisering av modersmålsenheten som idag huserar i Kunskapens Hus.

Personal

Marks gymnasieskola är en attraktiv arbetsplats och rektorerna uppger att man vid rekrytering oftast får flera behöriga sökande till annonserade tjänster. Utfallet kring behöriga lärare i tabellen ovan förbryllar därför något. En förklaring kan vara att vissa yrkeslärare inte har lärarlegitimation, vilket inte heller krävs för denna yrkesgrupp. Däremot räknas de in i sammanställningen vilket då ger ett lägre sammantaget värde.

VUXENUTBILDNING

Barn- och utbildningsnämnden ska

- bedriva utbildning som ger vuxna kommuninvånare möjligheter att utveckla sina kunskaper och sin kompetens, enligt skollag och läroplan.
- bedriva utbildningen utifrån den enskildes behov och förutsättningar samt samhällets efterfrågan på kompetens.
- prioritera de som fått minst utbildning.

Utbildningen ska syfta till att stärka den enskildes ställning i arbets- och samhällslivet samt att främja personliga utveckling.

Godkändnivå- Godkändnivå bestäms av nämnden varje år i sin nämndplan. Godkändnivå för år 2024 är densamma som riket och alla kommuner eller så kallad ovägt medelvärde.

Ovägt medelvärde beskriver hur det ser ut i en genomsnittlig kommun jämfört med medelvärde för Riket som motsvarar hur det ser ut för en genomsnittlig invånare i Sverige.

Följetal vuxenutbildning och SFI	Godkänd nivå	Utfall 2021 (kalender år 2020)	Utfall 2022 (Kalender rår 2021)	Utfall 2023 (Kalender rår 2022)	Utfall 2024 (Kalender rår 2023)	Bedömning
Kursdeltagare i komvux på grundläggande nivå som har avslutat med godkända betyg, i huvudmannens skolenheter, andel av de som har avslutat eller avbrutit kurs under året, (%)	67	70	67	69	63	◆
Kursdeltagare i komvux på grundläggande nivå som har avslutat med godkända betyg, i huvudmannens skolenheter, andel av de som har avslutat kurs, (%)	84	82	88	85	75	■
Kursdeltagare inom SFI som har avslutat krus med godkända betyg, i huvudmannens skolenheter, andel av de som har avslutat eller avbrutit krus under året, (%)	51	..	51	54	44	■
Kursdeltagare inom SFI som har avslutat krus med godkända betyg, i huvudmannens skolenheter, andel av de som har avslutat krus, (%)	94		100	100	100	●
Lärare (heltidstjänster) i komvux på grundläggande nivå med lärarlegitimation, kommunal regi, andel (%)	80,4	94,2	94,7	92,7	87,7	●
Lärare (heltidstjänster) i komvux på gymnasial nivå med lärarlegitimation, kommunal regi, andel (%)	74,3	93,8	93,8	93,8	93,8	●
Lärare i SFI med lärarlegitimation, lägeskommun, andel (%)	57,2	50,5	40,0	53,7	64,3	●
Lärare (heltidstjänster) inom komvux som anpassad utbildning med lärarlegitimation, lägeskommun, andel (%)	-	100	100	100	-	

Bedömning av grunduppdraget

Bedömningen är att vuxenutbildningen delvis uppfyller grunduppdraget.

Systematiskt kvalitetsarbete och analys av resultat

Indikatorn "Kursdeltagare inom SFI som har avslutat kurs med godkända betyg, i huvudmannens skolenheter, andel av de som har avslutat eller avbrutit krus under året, (%)" uppvisar ett lägre värde än föregående år och har fått röd färgmarkering. På SFI kan eleverna få betygen icke godkänt (IG) och godkänt (G). Vi ser att 100 % av de som är klara med SFI får betyget G men vi ser också att vi har elever som går länge på SFI och ännu inte är klara med sina studier.

Av de som avbryter sina studier på SFI vet vi att 76 % av dem gör avbrottet på grund av att de ska ut på arbetspraktik. Bedömningen är att arbetspraktik är positivt för eleven, men innebörden blir ett lägre värde för ovanstående indikator.

Indikatorn "Kursdeltagare i Komvux på grundläggande nivå som har avslutat med godkända betyg, i huvudmannens skolenheter, andel av de som har avslutat kurs, (%)" uppvisar även detta ett lägre värde än föregående år och har fått röd färgmarkering.

I Skolverkets rapport från 2023, *Elevehälsa och stöd till elever inom Komvux*, står det att man ser en förändrad sammansättning av elever inom vuxenutbildningen. Detta har medfört att behovet av ett utökat stöd har ökat något, vilket flera andra studier också visat.

Detta stämmer väl med den kartläggning som gjorts på vår skola och vi ser också att måluppfyllelsen inom

grundläggande kurser har minskat. Att det finns ett behov av utökad stöd är inte den enda anledningen till lägre måluppfyllelse, utan ett arbete sker även med att skapa en tydlighet gentemot eleverna så att eleverna känner igen sig oavsett vilken lärare de har på skolan. Kontinuerligt utvecklingsarbete med lärplattformen är också viktigt för att eleverna ska ha tillgång till all den information som de behöver för att klara sina studier. Elever som läser på Komvux behöver kunna välja både distansstudier och studier på plats och vi behöver se över hur vi bäst möter eleverna där de är.

Vuxenutbildningen har inte som krav att erbjuda särskilt stöd som utmynnar i ett åtgärdsprogram så som grundskola och gymnasieskola har. På vuxenutbildningen i Mark är ambitionen ändå, så långt som det är möjligt, arbeta med att kunna ge det stöd som eleverna är i behov av. Behov av olika stödinsatser som exempelvis extra anpassningar, mindre sammanhang med hjälp av speciallärare/specialpedagog/lärare/studiehandledare en kortare tid för att nå målen är tydliga. Med utgångspunkt i det specialpedagogiska arbetet som pågått under året sker därför ett omfattande utvecklingsarbete kring Lärcentrum. Detta utvecklingsarbete behöver fortsätta.

Besluts som tagits för att höja måluppfyllelsen

För att öka genomströmningen på SFI behöver fokus läggas mer på läs och skrivinläringen. Beslut har tagits om att tilldela ett försteläraryupdrag att tillsammans med arbetslaget utveckla en likvärdig tematisk grundstruktur med ett fokus på systematiskt och långsiktigt språk-, läs- och skrivutvecklande arbete. Detta för att bidra till en ännu högre likvärdighet och ökad kvalitet i undervisningen. Målen för arbetet är:

- Sänka genomströmningstiden för eleverna som går på sfi
- Fler deltagare klarar delarna läsa och skriva på de nationella proven
- Arbeta aktivt för att eleverna inte avbryter sina studier

För att nå eleverna som har ett behov av ett utökad stöd har vi på vår skola ett Lärcentrum, som syftar till att erbjuda studiehjälp till de elever som har behov av det. Beslut har fattats om att byta lokaler för verksamheten för att på så sätt öka tillgängligheten. På Lärcentrum arbetar vårt studieteam. Studieteamet består av lärare, speciallärare, specialpedagog samt it-administratör.

På lärcentrum erbjuds hjälp med bland annat studieteknik, strukturstöd, vissa möjligheter till enskild undervisning, teknisk support, alternativa provtillfällen för eleverna. Studieteamet ska även kunna ge handledning till övriga lärare på skolan och undersöker hur stöd till elever som läser på distans kan utformas. För att fortsätta utveckla det här arbetet inom verksamheten har en försteläraryupdrag fått sitt uppdrag inom det här området. Målen för arbetet är:

- Minska avbrotten från på de gymnasiala kurserna
- Öka måluppfyllelsen på grundläggande kurser
- Anpassa kurstider i de fall det är möjligt för att förbättra elevers studieresultat

Ekonomi

Vuxenutbildningens nettokostnader januari till december 2024:

- i förhållande till budget: förbrukat 107,2 % av budget
- i förhållande till föregående år: 32,9% högre nettokostnader
- ekonomiskt resultat för januari-december: 1,2 mnkr högre än tilldelad budgetram (underskott)

Underskott för 2024 på 1,2 miljoner beror på lägre intäkter än budgeterat. Det sammanhänger med att vissa planerade utbildningar inte kunnat startas då söktrycket varit för lågt. I en omvärldsanalys syns samma problematik i andra närliggande kommuner. Vuxenutbildningen arbetar aktivt med att marknadsföra för att få fler sökande till kurserna. Aktivt arbete tillsammans med näringslivet är nödvändigt för att få tillgång till fler praktikplatser, vilket är en förutsättning för att kunna starta upp nya utbildningar.

ARBETSMARKNADSENHET

Barn- och utbildningsnämnden ska

- hantera arbetsmarknadsfrågor och arbetsmarknadspolitiska insatser
- bedriva insatser för nyanlända
- inom ramen för det kommunala aktivitetsansvaret följa upp unga under 20 år som inte går i gymnasieskola
- hantera feriearbeten

Godkändnivå- Godkändnivå bestäms av nämnden varje år i sin nämndplan. Godkändnivå för år 2024 är densamma som riket och alla kommuner eller så kallad ovägt medelvärde.

Ovägt medelvärde beskriver hur det ser ut i en genomsnittlig kommun jämfört med medelvärde för Riket som motsvarar hur det ser ut för en genomsnittlig invånare i Sverige.

Följetal arbetsmarknadsenhet	Godkänd nivå	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Utfall 2024	Bedömning
						g

		(Kalende rår 2020)	(Kalende rår 2021)	(Kalende rår 2022)	(Kalende rår 2023)	
Resultat vid avslut i kommunens arbetsmarknadsverksamhet, deltagare som A. Börjat arbeta, andel (%)	29	26	21	22	17	■
Resultat vid avslut i kommunens arbetsmarknadsverksamhet, deltagare som B. Börjat studera, andel (%)	11	5	6	12	13	●
Resultat vid avslut i kommunens arbetsmarknadsverksamhet, som C. Överförts till annan myndighet, andel (%)	16	21	16	16	13	◆
Arbetslöshet 16-24 år, årsmedelvärde, andel (%) av befolkningen	3,6	4,5	3,8	2,5	3,0	●
Arbetslöshet 18-64 år, årsmedelvärde, andel (%) av befolkningen	5,3	4,9	4,5	3,4	3,5	●
Lämnat etableringsuppdraget och börjat arbeta eller studera (status efter 90 dagar), andel (%)	39	18	24	15	15	■

Bedömning av grunduppdraget

Bedömningen utifrån nyckeltalen är att AME-verksamheten delvis uppfyller grunduppdraget.

Arbetsmarknadscenter

För ytterligare målpuppfyllelse fortsätter vi arbetet med samverkan internt inom AME och med Vuxenutbildningen. Vi ser att under året har fler gått till arbete 23% i november för AME. Dessa siffror blir aktuella först i nästkommande årsrapport då de ovan baseras på kalenderåret 2023 och då var andelen 17%.

För att befästa och ytterligare öka antal som blir egenförsörjande genom arbete eller studier krävs fortsatt och ökad samverkan. Genom projekt Salam och beviljade integrationsmedel från Länsstyrelsen fortsätter vi att utveckla både samverkan internt i kommunen med Lindäng, Rönnäng och Socialförvaltningens Kompetens och resursenhet, samt externt med näringslivet och civilsamhället. Syftet är att bidra till ökad språkutveckling och rusta för arbete och studier. För ökad integration arbetar vi kontinuerligt med att utveckla flyktingmottagandet främst genom beviljade projekt.

För att ta tillvara och utveckla kompetenser och egenskaper hos målgrupperna och därmed bidra till kompetensförsörjning i Mark behövs tillgång till platser internt i kommunens förvaltningar. Inom ramen för BUF säkerställer vi att platser finns på Returlaget och Naturvårdslaget för att möta behoven hos de individer med behov av förstärkt stöd, och står längst ifrån ett arbete, att närma sig arbetsmarknaden.

Ett arbete görs även externt tillsammans näringslivet för att tillvarata målgruppens kompetenser och erfarenheter. En del i detta är att verksamhetschef för AME är sammankallande i arbetsgruppen för kompetensförsörjning kopplad till Näringslivsrådet och de tydligaste exemplen med Jobbmässorna är ett resultat av detta arbete. Vi kommer att inom beskrivna projekt fortsätta utveckla arbetet med arbetsgivare.

Konjunkturen, med en sviktande arbetsmarknad som följd, ger ett ökat behov av interna platser för praktik, arbetsträning och bidragsanställningar inom Marks kommun. Det kan även bidra till att sänka behovet av försörjningsstöd, motverka ungdomsarbetslöshet och ta tillvara kompetens.

Returlaget

Under året har 7 personer haft BEA anställning, av dessa har 1 person gjort en stegförflyttning till arbete på Naturvårdslaget. Samt 1 kommer att avslutas vid årsskiftet som går till arbete i privata näringslivet. Vidare erbjöd Returlaget 2 ferieplatser 2024.

6 personer har en pågående BEA anställning och 20 personer har haft arbetsträning under året. 13 av dessa med syfte att språkträna i kombination med SFI-studier.

När det gäller ”resultat vid avslut i kommunens arbetsmarknadsverksamhet, som C. Överförts till annan myndighet” är den processen bland annat beroende av insatser via vården och psykiatrin för utlåtanden och medicinska underlag. I synnerhet de personer som skall byta ersättningssystem från försörjningsstöd till Försäkringskassan. Det innebär att processen kan starta när personen blir aktuell på AME men kan tas vid av annan aktör om processen inte hunnit slutföras inom den utsatta tiden. Insatsen hos Returlaget hinner således inte alltid slutföras innan deltagaren återförs till annan insats.

Antalet BEA anställningar är anpassade till den budgetram som enheten har. Det finns en ambition att öka antalet under förutsättning att intäkterna ökar, vilket i sin tur förutsätter att det finns en anpassad lokal där det är möjligt att bedriva den verksamhet som avses.

Naturvårdslaget

Naturvårdslaget tar emot personer som står utanför den reguljära arbetsmarknaden i syfte att stärka

individens förutsättningar för varaktig egen försörjning genom arbete eller studier.

Personen startar alltid sin tid på Naturvårdslaget genom en arbetsträning eller praktik. Efter en period av tre till sex månader kan en visstidsanställning erbjudas. Visstidsanställningarna är tidsbegränsade kommunala arbetsmarknadsanställningar med lönesubvention från Arbetsförmedlingen. Naturvårdslaget får sina uppdrag från andra enheter inom kommunen, där arbetsuppgifterna främst består av naturvårdsarbete, gräsyteskötsel och snickerier.

Naturvårdslaget har under året i genomsnitt haft 20 arbetsmarknadsanställningar, där 10 personer har avslutats. Av dessa 10 har 6 personer gått till arbete, 1 har gått till studier, 2 till annan myndighet och 1 har flyttat. Detta är ett mycket gott resultat för såväl Naturvårdslaget som kommunen. De personer som börjar hos Naturvårdslaget har tidigare varit beroende av försörjningsstöd. Att inte längre vara beroende av försörjningsstöd är en stor vinst för såväl den enskilde som för kommunen.

Enligt såväl nationella som internationella studier är sannolikheten större att en försörjningsstödmottagare kommer i arbete ju närmare den ordinarie arbetsmarknaden insatserna sker. På Naturvårdslaget strävar vi att efterlikna den ordinarie arbetsmarknaden så långt som möjligt. Detta kan ha lett till det goda resultat som Naturvårdslaget har.

Ekonomi

Arbetsmarknadsenhetens nettokostnader januari till december 2024:

- i förhållande till budget: förbrukat 79,5% av budget
- i förhållande till föregående år: 8,5% lägre nettokostnader
- ekonomiskt resultat för januari-december: 3,0 mnkr lägre än tilldelad budgetram (överskott)

Det ekonomiska överskottet ligger i ökade intäkter i övrigt har verksamheten följt budget väl. Intäkter är från Migrationsverket och avser flyktingar från Ukraina. Dessa intäkter avsåg anordnande av boende och översteg de kostnader som verksamheter haft. Då intäkterna avsåg den första tiden i Sverige väntas inte motsvarande intäkter betalas ut för år 2025.

3.2 Vad får kommunmedlemmen för skattepengarna

Förskola

Kommuninvånarna har god tillgång till barnomsorg efter behov. Föräldrarna är nöjda med den verksamhet som bedrivs. Dock finns en efterfrågan på mer ändamålsenliga och fina utbildningsmiljöer. Flera förskolor har stort underhållsbehov. I Horred och Hyssna finns behov av nya och större lokaler. I Fritsla finns underhållsbehov av båda förskolorna. För förskolorna i Ubbhult och Björketorp finns planerad ny- respektive ombyggnation. Även fler förskolor har utmanande underhållsbehov.

Bedömningen är att förvaltningen inte lyckas leva upp till målsättningen om en likvärdig verksamhet. På de mindre förskolorna finns inte utrymme för planeringstid i den utsträckning som behövs. Medel som borde lagts på stöd och utveckling behöver läggas på vikariekostnader och till att hålla förskolans öppettider då effektiviseringsvinster som finns på större enheter går om intet.

Marks kommun har ett relativt bra *kvalitetsindex för förskola* med ett värde på 69, och visar bland annat att antalet barn per årsarbetare är 4,6. Medelvärdet i riket är 5,1. Ett utfall bättre än medel grundar sig i ett arbete under flera år med mindre barngrupper i verksamheten. Resursindex visar att kommunen ligger på ett genomsnitt i kostnader jämfört med andra.

Grundskola

Invånarna i Marks kommun har nära till sin skola. Det är först till högstadiet och gymnasiet eleverna kan behöva åka längre. Detta gäller dock inte för eleverna i anpassad skola, då anpassad skola erbjuds endast på en 1-6-skola och en 7-9-skola.

I Marks kommun går en mindre andel än riket ut grundskolan med fullständiga betyg. Ojämligheten mellan de olika skolorna är hög. Tillgång till behörig personal, elevhälsa, andra stödinsatser så som mindre undervisningsgrupper och särskilt stöd, rektor och administrativt stöd ser mycket olika ut. Skolbibliotek saknas på fem skolor och tillgång till bibliotekarier är mycket begränsad på de mindre skolorna. I Fritsla finns en enparallellig 7-9 enhet vilket skapar både ekonomiska och kvalitativa utmaningar.

Marks kommun har två nya, ändamålsenliga 7-9 skolor som ger goda förutsättningar att bedriva en flexibel och kvalitativ verksamhet. När det gäller F-6-skolorna finns stora underhållsskulder på flera håll. Hyssnaskolan är för liten, Stommensolan mycket sliten. För skolorna i Ubbhult och Björketorp finns planerad ny- respektive ombyggnation.

Grundskolans kvalitetsindex är 42 och är i jämförelse med andra kommuner därmed strax under medel. Faktorer som mäts är hur många elever i åk 9 som uppnått betygskriterier i alla ämnen samt är behöriga till yrkesprogram. Trenden är negativ och utfallet är lägre än de två tidigare åren.

Gymnasiet och Vuxenutbildningen

Marks gymnasium och vuxenutbildningen erbjuder ett brett utbud av utbildningar och de finns i ändamålsenliga och välunderhållna lokaler. Eleverna når kunskapsmålen bättre än riket. Andelen som inte kommer in på nationellt program utan är hänvisade till IM är ökande.

Kommunal gymnasieskola visar att Marks kommun ligger väl till inom både resursindex och kvalitetsindex. Kvalitetsindex dras upp av antalet elever som tar examen inom fyra år, och resultatet av elevenkårsundersökningen.

Sammantaget

Sett till förväntade kostnader för Marks kommun inom förskola, grundskola och gymnasieskola visar nämnden 2023 (senast publicerad statistik) på mindre avvikelser mellan verksamhetsformerna. Gymnasieskolan kostar mindre än förväntat, medan förskola, fritidshem och grundskola kostar något mer. Detta arbetar nämnden över tid med att analysera och balansera. Förvaltning och nämnd har sitt högsta fokus på att höja kunskapsresultaten i grundskolan.

AME

Arbetsmarknadscenter (AMC) bidrar på ett både nationellt och internationellt uppmärksammat sätt till en hållbar integration och ett brett arbete görs kring stöd för att komma in på den reguljära arbetsmarknaden för deltagare med olika bakgrund.

Returlaget och Naturvårdslaget erbjuder skapade platser för arbetsträning och anställning. I arbetet bidrar man dessutom till arbetet kommunens klimatlöften och till de kommunövergripande målen om Bästa företagskommun och Bästa barnkommun.

3.3 Åtterrapporing av uppdrag från kommunfullmäktige

Uppdrag	Startdatum	Status	Kommentar
Arbeta fram en integrationsstrategi för senare beslut i kommunfullmäktige	2021-11-18	 Pågående	
Barn- och utbildningsnämnden och socialnämnden ska samverka med försörjningsstöd och arbetsmarknadscenter för att ännu fler kan nå egen försörjning.	2024-06-18	 Pågående	

Arbeta fram en integrationsstrategi för senare beslut i kommunfullmäktige:

- Arbetet med ett framtagande av en integrationsstrategi pågår inom ramen för AME och är i sitt slutskede. Några medskapande aktiviteter kvarstår varefter ett utkast till integrationsstrategin kan färdigställas.

Ett färdigt förslag till integrationsstrategi ska vara klart senast 2025-04-30.

Barn- och utbildningsnämnden och socialnämnden ska samverka med försörjningsstöd och arbetsmarknadscenter för att ännu fler kan nå egen försörjning:

- Uppdraget är påbörjat och samverkan kring inventering och kartläggning av målgrupp har startat. Arbetet behöver även ta den kommande nya socialtjänstlagen i beaktande för att insatser och aktiviteter ska kunna svara mot målet på bästa sätt.

Bedömning kring slutförande kan tidigast ske efter att kartläggning är genomförd.

4 Måluppföljning

Kommunens verksamhet ska planeras med vision och mål för Marks kommun som utgångspunkt. I detta avsnitt följs mål och indikatorer upp.

Symbolförklaring	
●	Mål för indikator: uppnått
◆	Mål för indikator: delvis uppnått
■	Mål för indikator: inte uppnått
—	Kan inte bedömas

4.1 Strategiska områden/Förutsättningar/Utgångspunkter: I Mark ska barn och unga få en bra start i livet för att utveckla sin potential

Kommungemensamt mål Bästa företagskommun

Generella insatser. Returlaget och Naturvårdslaget bidrar till målet genom att arbeta med personer som står utan för arbetsmarknaden. Detta genom att ge förutsättningar för deltagare/BEA-anställda att få arbetslivserfarenhet och förbättra sin anställningsbarhet. På Returlaget och Naturvårdslaget får individen möjlighet utveckla anställningsbarheten genom att öva upp de färdigheter som är komponenter i anställningsbarheten i det dagliga arbetet. Individens totala utbud av resurser som efterfrågas i arbetslivet synliggörs, dvs den fysiska, erfarenhetsmässiga, kompetensmässiga och kognitiva arbetsförmågan. Ett väl utfört arbete bidrar till arbetslivets kompetensförsörjning.

Lokal arbetsgrupp för kompetensförsörjning. Verksamhetschef för Arbetsmarknadsenheten (AME) är sammankallande i lokal arbetsgrupp för kompetensförsörjning där Marks kommun samverkar med det privata näringslivet. Arbetsgruppen har sitt ursprung från näringslivsrådet. En aktivitet beslutad i gruppen är återkommande Jobbmässa. Våren 2024 genomfördes Jobbmässa för tredje gången. Antalet besökare var ca 300 personer och utställarenkät visar att utställarna var nöjda/mycket nöjda med jobbmässan. Jobbmässan är ett lättillgängligt, enkelt forum som är efterfrågat av det privata näringslivet genom arbetsgruppen för kompetensförsörjning. Mediebevakning inför och under mässan blev ur arrangörs- och utställarsynpunkt positiv och mycket god genom direktsänd radio, nyhetsartiklar i flertalet tryckta och digitala tidningar samt rekord i antalet unga sökande till 2024 års feriearbete inom Marks kommun och samverkan med Nyföretagarcentrum i Mark kring lokala ferieentreprenörer.

Kartläggning av kompetensförsörjningsbehov var ett uttalat önskemål från den lokala arbetsgruppen för kompetensförsörjning. Arbetsmarknadscenter genomförde under 2024 branschuppföljningar/prognosbesök. Inom olika branscher i det privata näringslivet i syfte att få utökad kunskap om lokala behov av kompetensförsörjning. Sammanfattning och resultat återkopplas till lokala arbetsgruppen för kompetensförsörjning med representation både från kommun och näringsliv.

Samverkan för Bästa företagskommun. AMC och näringslivskontoret har ett nära samarbete kring kompetensförsörjning och för att korta vägar som respektive verksamhet kan få vid besök hos arbetsgivare. AMC deltar även i kommunens egna förvaltningsövergripande nätverk som rådgivande till HR kring kompetensförsörjningsfrågor. AMC har även strukturerat och nära samarbete med Arbetsförmedlingen i Sjuhärad i syfte att underlätta för arbetsgivare. Samarbetet är tydliggjort genom "Överenskommelse om samverkan mellan Sjuhärads kommuner och Arbetsförmedlingen i syfte att påskynda individers etablering i arbetslivet och förbättra kompetensförsörjningen". Praktiskt kan samarbetet exempelvis innebära att AMC lotsar arbetsgivare rätt vid frågor om stödanställningar via Arbetsförmedlingen. AMC hjälper arbetsgivare med rekryteringsträffar, speed-intervjuer, ordna studiebesök för arbetssökande hos arbetsgivare och har även förmedlat kontakt till andra kommuners arbetsmarknadsenheter när företag etablerat sig på andra orter. Samverkan med olika parter är viktigt för att kunna bidra till målet Bästa företagskommun.

PRAO. För att utveckla grundskolans arbete med PRAO har en verksamhetsutvecklare anställts för att skapa rutiner och strukturer som ska underlätta för företagen att ta emot PRAO-elever. Praoverksamheten är en viktig komponent för att stärka ungas valkompetens inför framtida yrkesval.

Planerade insatser för 2025 bästa företagskommun

- **Projektsamarbete genom Earlall (European Association of Regional and Local authorities for Lifelong Learning).** Arbetsmarknadsenheten fick förfrågan av VGR att tillsammans söka regionutvecklingsmedel via EU i gemensamt projekt med fokus på utrikesfödda

och UVAs. I ansökan fick vi med de två största företagareföreningarna i Mark som intressenter i detta projekt med viljeyttring att bidra till att Marks kommun utvecklas genom erfarenheter och perspektiv från arbetsgivare i privat sektor.

- **Lokal kompetensförsörjningsgrupp.** Fortsatt samarbete kring kompetensförsörjningsfrågor, - behov samt framtagande av årshjul för gemensamma aktiviteter i samverkan med näringslivskontoret.
- **Jobbmässa och rekryteringsträffar**, för samverkan inom kompetensförsörjning och rekrytering initierat av den lokala kompetensförsörjningsgruppen.
- **Branschuppföljningar/prognosbesök.** Arbetsmarknadscenter besöker även under 2024 arbetsgivare inom olika branscher inom det privata näringslivet. Huvudsyfte med besöken är att inhämta kunskap från olika branscher i näringslivet till grund för god matchning, kunskap kring kompetensförsörjningsbehov, exempelvis utbildningar samt utveckla samarbete som underlättar för arbetssökande och arbetsgivare att hitta varandra.
- **PRIO PRAO.** "Kampanj" i vår för att komma igång med arbetet att säkerställa en kvalitativ PRAO för kommunens högstadiel elever.

Kommungemensamma mål: Kommungemensamt mål Bästa barnkommun

En mycket avgörande parameter för att leva upp till målsättningen om Bästa barnkommun, är att Barn- och utbildningsförvaltningen lyckas med sitt grunduppdrag; att barn och elever i förskola och skola ska känna sig trygga, få god omsorg och utveckling och klara kunskapsmålen. För att vinnlägga om att ta utvecklingskliv avsätts särskilda medel för förvaltningsöverskridande utvecklings- och innovationsarbete inom Bästa barnkommun:

Inriktningen Bästa barnkommun präglar förvaltningens kärnarbete. Utöver detta hanterar Barn- och utbildningsnämnden, Socialnämnden samt Kultur- och fritidsnämnden tillsammans kommunens utvecklingsmedel för Bästa barnkommun.

Kriterier för utvecklingsinsatser och projekt ska vara förvaltningsöverskridande med minst två förvaltningar, ska ha ett långsiktigt perspektiv, utvecklande och undersökande. Dessutom föredras kvalitet före kvantitet och insatser kan också göras på flera nivåer, dvs en insats kan beröra till exempel alla förskolebarn medan en annan kan ha ett individperspektiv. Samverkan med civilsamhälle och/eller näringslivet ska eftersträvas.

Påbörjade, genomförda och planerade insatser

Fem insatsområden har identifierats och under 2024 har följande aktiviteter påbörjats eller genomförts:

Insatsområde 1: Brygga mellan skola och fritid

- Projekt i rörelse

Förvaltningar: BUF, KFF. Övrig samverkan: RF-SISU och föreningslivet

Insatsområde 2: Delaktighet och inflytande (en del av genomförda aktiviteter)

- Skapandet av övergripande struktur för ungas inflytande

- Inflytandeaktiviteter i bostadsområden

- Delaktighet och inflytande för unga med funktions-nedsättning

- Politiker- och tjänstepersonsträffar på högstadium och gymnasieskola

- Projektet Ungas Delaktighet i Sjuhärad. (UD Sjuhärad)

- Elevrådsutveckling

- Unga kommunutvecklare anställda i kommunen

- Inflytandeworkshops

Förvaltningar: Flertalet inom Marks kommun

Övrig samverkan: Svenljunga kommun, Borås Stad, Navet, MBAB, RF-SISU, Demokratiberedningen,

Hyresgästföreningen, Funktionshinderrådet med mera

Insatsområde 3: Läsning och språkutveckling

- Bredda samarbetet mellan skola, hem och skolbibliotek

Förvaltningar: BUF, KFF, SOC

- Rösträtt

Förvaltningar: BUF, KFF

Övrig samverkan: Körcentrum Väst VGR

Insatsområde 4: Stärkt föräldraskap

- Familjekoordinator

Förvaltningar: SOC, KFF

Övrig samverkan: BVC med flera

Insatsområde 5: Flexibla lärmiljöer

- Utökad satsning på skolsociala team

Förvaltningar: BUF, KFF, SOC
Övrig samverkan Skolverket

Ytterligare arbete avseende Bästa barnkommun har gjorts på initiativ av AME:

-POP-UP sommaren 2024. Aktiviteter för barn-och unga under sommarlovet. 6 veckor, varje dag. samverkan Rädda Barnen och AMC.

Förvaltningar: BUF och SOC (fältare)
Övriga: Hyresgästföreningen

-Barnkonsekvensanalys av flyktingmottagandet i Mark. Upprättad barnchecklista för mottagande utifrån ett barnrättsperspektiv.

Förvaltningar: BUF, KFF, SOC.
Övriga: utvecklad samverkan med föreningar.

-Föräldrastödsgrupper för utrikesfödda föräldrar med Rädda barnen. 3 omgångar på tre olika modersmål. Metodstöd Ålskad och trygg. Fler grupper planeras 2025 med fokus på implementering i kommunens ordinarie verksamhet.

Förvaltningar: BUF, KFF, SOC

-Utveckling av mötesplatser i socioekonomiskt utsatta områden, Hedbo, Snickaren, Assberg. Samverkan mellan Rädda Barnen, AMC, hyresgästföreningen och MBAB.

Aktiviteter:

Hedbo - Café Unite, områdesdagar, nätverksmöten.

Assberg – Kvinnogrupp, områdesdagar, halloweenvandring

Snickaren – Läxhjälp med Kinna IF, områdesdagar.

-Mammagrupp på Hedbo. Samtalsgrupp om föräldraskap med utrikesfödda mammor på Hedbo. AMC, SOC familjebehandlare, Rädda barnen.

-Familjeresor till Kinnagården 6-8 sep. Utrikesfödda familjer. Rädda barnen, AMC och Röda korset.

-Familjeresor Universum- Ukrainska familjer. Rädda barnen och AMC

-Öppen förskola-Tillsammans för jobb och integration (SKR). Öppna förskolan Prismen, AMC och SFI samarbetar för att fler utrikesfödda mammor ska få tillgång till Prismans verksamhet under föräldraledigheten. Arbetsmarknadshandläggare och SFI lärare är på Prismen en dag i veckan och arbetar uppsökande med att bjuda in och möta upp mammor till verksamheten. Vägledning till arbete och studier och träna svenska. Fortsätter hela 2025.

Nämndens mål: En likvärdig skola som präglas av motivation för lärande

Indikatorer	Utfall 2022	Utfall 2023	Utfall 2024	Mål 2024	
Barn 1-5 år inskrivna i förskolan, samtlig regi, andel %	84,6	89,2	85,4	≥ 89,2	■
Elever i åk 3 som deltagit i alla delprov och som klarat alla delprov för ämnesprovet i matematik, andel %	67,7	49,3	62,1	≥ 49,3	●
Elever i åk 3 som deltagit i alla delprov och som klarat alla delprov för ämnesprovet i svenska och svenska som andraspråk, andel %	64,3	61,7	67,6	≥ 61,7	●
Elever i åk 6, betygspoäng i engelska, genomsnitt	13	14,2	13,7	≥ 14,2	◆
Elever i åk 6, betygspoäng i matematik, genomsnitt	10,5	11,4	10,3	≥ 11,4	◆
Elever i åk 6, betygspoäng i svenska, genomsnitt	11,2	12,3	11,2	≥ 12,3	◆
Elever i åk. 9, meritvärde, genomsnitt ,17 ämnen	218	220,6	209,2	≥ 220,6	■
Andel elever F-9 med 20% frånvaro eller mer, andel %	19,4	13,3	7	≤13,3	●
Andel elever med åtgärdsprogram åk 1-9, andel %	≤6,1	≤6,6	≤8	≤6,6	■
Elever som avslutat årskurs 9 på våren och som ej återfanns i gymnasieskolan på hösten, hemkommun, andel %	≤1,5	≤1,8	≤2,2	≤1,8	■

Indikatorer	Utfall 2022	Utfall 2023	Utfall 2024	Mål 2024	
Rapporterade ungdomar i kommunens aktivitetsansvar, andel %	11,1	13,5	13	≤13,5	●
Gymnasieelever som övergått från IM till nationellt program, andel %	34	24	32	≥ 24	●
Andel elever, gymnasieskola inklusive IM med 20% frånvaro eller mer, andel %	26,9	20,4	18,5	≤20,4	●
Elever i åk 5: Hur ofta får lärarna dig att bli intresserad av skolarbetet? Andel som svarat "Alltid" eller "Ofta", %		31,7	36	≥ 31,7	●
Elever i åk 8: Hur ofta får lärarna dig att bli intresserad av skolarbetet? Andel som svarat "Alltid" eller "Ofta", %		18,4	17,2	≥ 18,4	◆
Gymnasieelever i åk 2: Hur ofta får lärarna dig att bli intresserad av skolarbetet? Andel som svarat "Alltid" eller "Ofta", %		24,2	37,2	≥ 24,2	●
Elever i åk 5: Hur mycket tycker du att ni elever får vara med och påverka hur ni ska arbeta på lektionerna? Andel som svarat "Väldigt mycket" eller "Ganska mycket", %		51,5	56,5	≥ 51,5	●
Elever i åk 8: Hur mycket tycker du att ni elever får vara med och påverka hur ni ska arbeta på lektionerna? Andel som svarat "Väldigt mycket" eller "Ganska mycket", %		30,4	25,4	≥ 30,4	■
Gymnasieelever i år 2: Hur mycket tycker du att ni elever får vara med och påverka hur ni ska arbeta på lektionerna? Andel som har svarat "Väldigt mycket" eller "Ganska mycket", %		52,6	58,3	≥ 52,6	●
Gymnasieelever i kommunens egna skolor, andel %	64	64,8	65,3	≥ 64,8	●
Folkbokförda ungdomar i Mark, sökande till Marks Gymnasieskola i första hand, andel %	61	65,3	65,3	≥ 65,3	●
Folkbokförda ungdomar i Mark, sökande till Marks Gymnasieskola i första hand och antagna på sitt förstahandsval, andel %	78,6	65,7	73,3	≥ 65,7	●
Byte föregående år från nationellt program till annat nationellt program av folkbokförda i kommunen, andel %	3	8	4	≤8	●

Sammanfattning

Uppsökande verksamhet sker i kommunen för barn mellan 3-5 år för att öka andelen inskrivna barn i förskolan. Förvaltningen har arbetat fram en struktur för ökat samarbete med öppna förskolan som ligger under kultur- och fritidsförvaltningen.

Andelen åtgärdsprogram har ökat från 6,6 % till 8% från föregående år. En slutsats är att andelen ökade åtgärdsprogram kan dels bero på att den specialpedagogiska kompetensen på skolorna har ökat vilket har stärkt processen kring särskilt stöd. En annan del är att elever i behov av särskilt stöd identifieras tidigare och därav ökar andelen åtgärdsprogram.

Andelen elever som har svårigheter att nå utbildningens mål har ökat vilket också medför att andelen elever åtgärdsprogram ökar.

Elevernas meritvärde i årskurs 9 har sjunkit från föregående år och är lågt jämfört med riksgenomsnittet, vilket tyder på svårigheter att nå de högre betygsnivåerna. Ett lågt meritvärde i årskurs 9 begränsar elevernas framtida möjligheter att välja program och inriktning på gymnasienivå. Detta kan leda till att eleverna inte får tillgång till den utbildning de önskar, vilket påverkar deras motivation och engagemang för skolan negativt. Det blir ett problem för eleverna när likvärdigheten mellan kommunens skolor brister, eftersom alla elever då inte ges samma chans att nå sina mål. Skillnader i resultat mellan skolor innebär att eleverna har olika förutsättningar beroende på vilken skola de går i, vilket riskerar att skapa ojämlikhet och begränsa vissa elevers framtidsmöjligheter.

Andelen elever med 20% frånvaro eller mer har minskat. Elevernas frånvaro har minskat över tid, vilket är positivt. Samtliga skolor arbetar systematiskt med att följa upp frånvaron och insatser görs för att främja närvaro. Att elever med frånvaro identifieras tidigt är en skyddsfaktor i förhållande till möjligheten att nå utbildningens mål.

Andelen elever som söker till Marks gymnasieskola och som är nöjda med sitt val av nationellt program har ökat. Även elevers känsla av att känna sig delaktiga och ha inflytande i undervisningen har ökat samt

lärarnas förmåga att få eleverna intresserade av skolarbetet, vilket kan vara ett resultat av det viktiga arbete som görs kring undervisningsutveckling.

Analys för högre måluppfyllelse

För att nå nämndens mål om en likvärdig skola med hög kvalitet med visionen “motivation för lärande med lust att lära mer” är flera förbättringsområden synliggjorda inom förvaltningen. Områdena är kollaborativa lärandet, undervisningens kvalitet och ett tidigt stöd i matematik och svenska för kunskapsutveckling i alla ämnen. Arbetet med processerna sker integrerat med de tre framtagna strategierna – relationen som grund, tidigt tillsammans, och en lärande organisation. Genom detta arbete säkerställs att förvaltningens arbete främjar ett långsiktigt kvalitetsarbete med starka relationer och tidiga insatser. Dessa strategier skapar en gemensam grund för att utveckla en utbildning som inte bara fokuserar på måluppfyllelse, utan även stödjer elevernas personliga och sociala utveckling samt de professioner som arbetar i verksamheterna.

Övergripande insatser som sker inom de tre processerna

Följande insatser har genomförts under året:

- Implementering av kommungemensam läsplan
- Systematiskt kvalitetsarbete med fokus på undervisningens kvalitet
- Förstärkt matematikundervisning i förskoleklass och lågstadiet
- Fokus på gemensam lärandekultur
- Stöd till ledarskap och verksamhetsstyrning
- Förbättringar inom elevhälsa
- Ändamålsenliga nätverk
- Samverkan för bästa skola
- Insatser genom samverkan med SOC och KFF inom bästa barnkommun, se ovan

4.2 Strategiska områden/Förutsättningar/Utgångspunkter: Hållbar personalförsörjning

Kommungemensamma mål: Personalomsättningen ska minska

Indikatorer	Utfall 2022	Utfall 2023	Utfall 2024	Mål 2024
Extern personalomsättning (%)	11	10	6	10
Extern personalomsättning chefer (%)	4	21	7	10

Extern personalomsättning (%)

Marks kommun har tagit fram en ny metod för att räkna ut personalomsättningen som exkluderar internrekryteringar samt pensionsavgångar för att vi vill kunna urskilja den externa personalomsättningen från den interna rörligheten. Den totala personalomsättningen är 8,4%. Av dessa har 2,4% internrekryterats och 1,9% har gått i pension. De personerna som återstår ger en extern personalomsättning på 4,1%.

Utfallet på 6% i översta tabellen beskriver extern personalomsättning inklusive pensionsavgångar.

Historiskt har barn- och utbildningsförvaltningen haft en högre personalomsättning men ett aktivt ledningsgruppsarbete med fokus på delaktighet och sammanhang har givit trivsel och positiva resultat, där allt från APT till förvaltningssamverkan och ledningsgruppsarbete hänger ihop. Att personalomsättningen är låg hänger också ihop med konjunktur och omvärld varför det är viktigt att bibehålla känsla av trivsel på arbetet när konjunkturen svänger uppåt och företag och kommuner börjar anställa i högre grad.

2024	Extern omsättning - räkna bort pension och internrekryterade. De som återstår delas med antal anställda	Extern omsättning - räkna bort internrekryterade. De som återstår delas med antal anställda	Omsättning - de som slutat / antal anställda
BUF totalt	4,1%	6,0%	8,4%
BUF chefer	4,5%	6,7%	9,0%
Marks kommun chefer	5,8	6,5%	8,0%
Marks kommun totalt	6,0%	7,4%	11,1%

5 Agenda 2030 - Hållbara Mark

Inom ramen för kommunens långsiktiga temaarbete för fullföljda studier har insatser skett inom flera områden för att bidra till goda uppväxtvillkor för alla barn och ungdomar i kommunen. Ansatsen i samtliga insatser är ett främjande och förebyggande arbete.

Under året har ett utvecklingsarbete pågått i syfte att främja skolnärvaro och stärka samverkan mellan skola och hem. I detta arbete har även samarbete skett med andra kommunen i Sjuhärad samt Skolverket.

Ett skolsocialt team har startats upp. Skolsocialt team en samverkan mellan barn- och utbildningsförvaltningen och socialförvaltningen. Det är ett operativt team som individanpassat stödjer barn och vårdnadshavare i syfte att främja närvaro i skolan.

Under augustimånad startades projekt Fokus IM. Projektet syftar till att skapa en betydande och bestående förbättring i utbildningsvägarna för eleverna på introduktionsprogrammen. Det handlar om att stärka elevers möjligheter att fullfölja sina studier med en inkluderande ansats som tar hänsyn till elevernas varierande socioekonomiska situation, kön, etnicitet och funktionsnedsättningar.

I syfte att främja elevers delaktighet och inflytande ingår elevråd och elevrådsansvariga på kommunens högstadieskolor i ett nätverk som drivs i samverkan mellan barn- och utbildningsförvaltningen och kultur- och fritidsförvaltningen. Nätverket bidrar till erfarenhetsutbyte och kompetenshöjande insatser.

AME och mer specifikt Returlaget bidrar till målet om att vara en klimatneutral kommun genom att ha minskat utsläppen av växthusgaser genom att arbeta med klimatlöften som innebär att vi möjliggör cirkulära arbetskläder, vi använder cirkulära möbler och vi arbetar med återbruk av byggmaterial.

5.1 Klimatlöften

Marks kommun är med i kraftsamlingen *Klimat 2030 - Västra Götaland ställer om* som drivs av Västra Götalandsregionen och Länsstyrelsen Västra Götaland. Marks kommun har åtagit sig att under 2024-2026 arbeta utifrån 19 av kraftsamlingens 30 klimatlöften. Nämnd och styrelse ska följa upp för nämnden aktuella klimatlöften.

24. Vi möjliggör cirkulära arbetskläder.

Godkänd-nivå - Kommunen har undersökt cirkulära flöden av arbetskläder OCH gjort en dokumenterad åtgärd.

Kommunstyrelsens Arbetsutskott behandlade ärendet om möjligheten att öka livslängden på kommunens arbetskläder genom interna hantering inom AMEs verksamhet för återbruk av kommunens möbler, utrustning och material den 11 januari 2023. (dnr: 2021-501-10)

En tidigare undersökning genom en enkät till förvaltningscheferna visade bland annat att arbetskläder och skyddskläder lagas inte alls eller i liten utsträckning. Ingen förvaltning angav att behovet av reparation av arbetskläder är stort. Om en reparationstjänst skulle erbjudas så är en tjänst i egen regi att föredra. Ingen förvaltning bedömde att en reparationstjänst skulle ge ekonomiska vinster.

Detta till trots så har Returlaget under året erbjudit reparation av arbetskläder och har hittills reparerat ca 100 plagg till verksamheter inom socialförvaltningen samt ett tiotal varselplagg åt teknik och serviceförvaltningen. 277 plagg har inventerats varav 145 av dessa har cirkulerats.

Bedömningen är att för att nå upp till klimatlöftets mål så behövs det en ny kartläggning, det behöver tydligare direktiv till de verksamheter som använder arbetskläder om att använda reparationstjänst samt att först kontrollera om det finns arbetskläder i IT plattformen Palats. Vidare behövs investering av industrisymaskin samt lämplig lokal.

25. Vi använder cirkulära möbler.

Godkänd-nivå - Kommunen har inrett två kontor/arbetsplatser OCH infört ett system för cirkulära möbler.

Returlaget har en upphandlad IT plattform för att inventera, publicera och cirkulera kommunens möbler, utrustning och material. Plattformen heter Palats och samtliga anställda i kommunen har tillgång till plattformen via SSO.

Under året har 3120 artiklar inventerats, vilket innebär ett värde på 7 135 899 kr i motsvarande inköpspris samt 107 122 kg i Co32e besparing. Av dessa inventerade artiklar har 550 artiklar cirkulerats, vilket innebär ett värde på 1 121 639 kr i motsvarande inköpspris samt 24 351,5 kg i Co32e besparing

Under året har 15 artiklar avfallshanterat. Motsvarande inköpspris för dessa artiklar uppskattas till 69 450 kr och utebliven besparing på 270,5 kg co2e.

Avfallshantering av artiklar beror på att artiklarna inte är i användbart skick och eller på grund av platsbrist. För att minska på antalet artiklar som avfallshanteras behövs ett snickeri där det är möjligt att utföra renoveringar.

30. Vi arbetar med återbruk av byggmaterial.

Löftet innebär bland annat att kommunen tillgängliggör byggmaterial för återbruk.

Returlaget har under året påbörjat ett samarbete med återvinningscentralens återbruksbod där kommuninnevånarna kan lämna in byggmaterial som går att återbruka. Returlaget tar hand om detta byggmaterial och förbereder för att tillgängliggöra detta byggmaterial för allmänheten. Att förbereda byggmaterial för återanvändning är en behandlingsmetod för att behandla avfall och betraktas som den högsta i avfallshierarkin.

Avfallshierarkin definieras i (Miljöbalk (1998:808) | Sveriges riksdag) 15 kap. 10 §.

Returlaget tittar på möjligheten att upphandla en extern marknadsplats till befintlig IT plattform för att kunna tillgängliggöra byggmaterialet till allmänheten.

6 Uppföljning av internkontroll

6.1 Årets internkontrollarbete

Nämnder och styrelser har ansvar för att den interna kontrollen inom sitt verksamhetsområde är tillräcklig och ska rapportera om sitt arbete med intern kontroll.

6.2 Uppföljning av internkontrollplanen

Ekonomi

Risker	Uppföljning	Resultat av uppföljning 2024
Upphandlingsprocess går fel till	Sammanhållande funktion på BUF (utvecklingsledare) finns som hanterar alla upphandlingsbehov centralt och säkerställer att processerna hanteras korrekt i samarbete med inköpsenheten.	Under första halvåret av 2024 har ett antal upphandlingsbehov identifierats, initierats och några nya avtal har hunnit skrivas. Detta arbete kommer att fortsätta kontinuerligt. Dialogmöten med förvaltningsledningen och inköpsenheten genomförs regelbundet. Utvecklingsledare har tät kontakt med inköpsenheten i löpande frågor.
Olagliga inköp	Kontroll av avtalstrohet genom verktyget Spendency	Avtalstrohet följs månadsvis genom inköpsenhetens verktyg Spendency, kommunens inköpsanalysprogram för analys av data från ekonomisystemet. I maj 2024 låg BUF på 89% vad gäller leverantörstrohet (målet är 100%). För att öka den siffran har BUF minskat antal beställare i organisationen från ca 250 beställare till 160 för att säkerställa att de som har den rollen också har kunskapen att göra rätt. Målet är att minska antalet beställare ytterligare. Alla beställare har gått inköpsenhetens utbildning, men regelbunden information och support till beställarna behövs också, i synnerhet till de som är "sällanbeställare". Inköpsenheten har ett pågående arbete med att se till att så mycket som möjligt går att beställa direkt i Proceedo, vilket innebär att det blir lättare att göra rätt. Åtgärd Minska antalet beställare ytterligare samt se till att de som har behörighet att beställa har tillräckliga kunskaper. Fortsatt dialog med inköpsenheten.

Administration

Risker	Uppföljning	Resultat av uppföljning 2024
Beslutsunderlag tas fram hastigt	Dialog mellan nämndsekreterare, förvaltningschef och presidium.	Beslutsunderlag tas fortfarande fram hastigt. Åtgärd / Belsutsunderlag som inte är genomarbetat och tagits fram hastigt ska nekas att behandlas i nämnd. För att öka möjligheterna för mer genomarbetat beslutsmaterial ska en mer systematisk arbetsgång arbetas fram under hösten.
Långsamhet eller felaktigt agerande i myndighetsutövning	Stickprov kontroll av delegationsbeslut som utgör myndighetsutövning	Delegationsordningen har ändrats och administrativ chef står som delegat. Besluten har anmälts till nämnd och därmed kunnat överklagas genom laglighetsprövning. Del 1. Stick prov på beslut om skolplacering visar att besluten har motiverats i enlighet med förvaltningslagens krav på motiveringsskyldighet samt part har

Risker	Uppföljning	Resultat av uppföljning 2024
		underrättats om innehållet i beslutet och hur man överklagar. Förbättringar/ Kontinuerlig uppföljning av processen. Revidering av riktlinjer samt framtagande av ny rutin. Löpnade översyn av beslutade riktlinjer. Tydlig information till vårdnadshavare.

Utbildning

Risker	Uppföljning	Resultat av uppföljning 2024
Eleverna får inte möjlighet att nå kunskapskraven	Resultatet presenteras i nulägesanalys samt diskuteras med skolan vid kvalitetsdialoger.	Inför genomförandet av stickprov valdes slumpvis två enheter ut, en med elever förskoleklass till åk 6 och en med elever åk 7 till åk 9. På dessa enheter valdes en elev ur åk 6 respektive åk 7 ut. Vidare granskades den dokumentation som är aktuell gällande extra anpassningar och särskilt stöd. Vid granskningen uppmärksammades om eleven, elevens vårdnadshavare och elevhälsan varit delaktig i utredningen, om åtgärdsplan finns samt hur denna följs upp och utvärderas. Likaså om extra anpassningar finns och om dessa följs upp och utvärderas. Vid stickprovet uppmärksammades att båda enheter genomför extra anpassningar men att det på en av enheterna saknas kontinuitet i hur dessa utvärderas. Vid stickprovet gällande särskilt stöd uppmärksammades att eleven och elevens vårdnadshavare samt elevhälsan har deltagit i utredningen av elevens behov av särskilt stöd på båda enheter. Vid stickprovet gällande åtgärdsprogram uppmärksammades att båda enheterna har upprättat ett åtgärdsprogram med koppling till utredning av elevens behov av stöd. När det gäller uppföljning och utvärdering skiljer det sig åt mellan enheterna bland annat i hur man valt att följa upp och utvärdera insatserna. På ena enheten följs och utvärderas åtgärdsprogrammet kontinuerligt, medan på en annan följs och utvärderas åtgärdsprogrammet vid terminsslut. Åtgärd/ Utifrån ovanstående stickprovsunderlag kan ett förslag på förbättring vara att arbeta vidare kring delarna uppföljning och utvärdering. Det kan handla om att förtydliga att med uppföljning avses den ansvariga personalens kontinuerliga arbete med att följa upp åtgärderna och att utvärdering av åtgärderna är en mer systematisk analys och helhetsbedömning som den ansvariga personalen gör utifrån hur åtgärderna har fungerat.
Systematiska arbetsmiljöproblem upptäcks inte	Statistik från KIA analyseras i FSG.	Utifrån statistiken i draftit (ej KIA) gällande tillbud och olyckor för elever och barn kan utläsas att anmälan av tillbud och olyckor sker i olika hög grad beroende på enhet. På grund av att inte tillbud och olyckor dokumenteras i så hög grad på de olika enheterna blir resultatet svårt att analysera, vilket medför svårigheter kring att systematiskt upptäcka arbetsmiljöproblem. Vilket i sin tur medför brister i det förebyggande och främjande arbetet. Åtgärd/ Processen upplevs fungera bra men det är svårt att bedöma om alla

Risker	Uppföljning	Resultat av uppföljning 2024
		skolor rapporterar allt med tanke på att statistiken ser olika ut från olika enheter. Förslag till förbättring är att fortsätta informera årligen om vikten av rapportering.
Adekvata åtgärder utförs inte vid elevers frånvaro	Kontroll av dokumentation	Inför genomförandet av stickprov valdes slumpvis två enheter ut, en med elever förskoleklass till åk 6 och en med elever åk 7 till åk 9. På dessa enheter valdes en elev ur åk 5 respektive åk 8 ut. Vidare granskades den dokumentation som är aktuell vid upprepad och långvarig skolfrånvaro. Vid granskningen uppmärksammades om frånvaron var utredd, om eleven, elevens vårdnadshavare och elevhälsan varit delaktig i utredningen, om insatsplan fanns samt om anmälan gjordes till huvudman. Vid kontrollen uppmärksammades att enheterna har utrett upprepad och längre frånvaro och de har då använt kommungemensam mall för frånvaroutredning. Eleven och elevens vårdnadshavare har deltagit i utredningarna vid båda stickproven. Elevhälsan var delaktig vid båda utredningarna. Insatsplan för ökad närvaro var upprättad vid båda stickproven. Gällande anmälan till huvudman så saknades detta vid ett av stickproven. Åtgärd/ Aktualisera rutinen för anmälan till huvudman vid upprepad och längre frånvaro på enheterna.

Informationssäkerhet

Risker	Uppföljning	Resultat av uppföljning 2024
Personuppgiftsincidenter anmäls inte	Jämförelse av antalet anmälda incidenter med andra kommuner.	Från förra underlaget (7 juli 2023) till 24/5 2023 har det rapporterats in 1 personuppgiftsincidenter. Det råder en trolig underrapportering av personuppgiftsincidenter. Jämfört med andra kommuner i Sjuhärad är det något färre än övriga kommuner. Åtgärd / Det har under våren inletts ett arbete med att utbilda personal inom GDPR. Under hösten 2024 kommer utbildning att ges till all personal inom barn- och utbildningsförvaltningen.
Personuppgifter hanteras på ett olagligt sätt.	Genomgång av PUB-avtal kontra systemanvändning.	Det har ingåtts 1 st personuppgiftsbiträdesavtal (PUB-avtal) inklusive instruktioner sedan senaste internkontrollen. För de kommunövergripande systemen saknas det fortfarande PUB-avtal för en del system och/eller instruktioner. BUF är beroende av att de som ansvarar för de kommunövergripande systemen ingår PUB-avtal och att BUF sedan kan inkomma med de så kallade instruktionerna. Åtgärd/ I skrivande stund pågår det arbete med underlag till 5 olika pub-avtal som snart är klara. Förhoppningen är att dessa finns på plats inom några veckor.

7 Personal

Se punkt 4.2 gällande extern personalrörlighet

Arbete med kompetensförsörjningsplanen

För att barn- och utbildningsförvaltningen ska kunna uppfylla målet - En likvärdig skola som präglas av motivation för lärande, krävs ett helhetsperspektiv gällande kompetensförsörjning. Det handlar om att både på kort och lång sikt arbeta för att attrahera, rekrytera, behålla och utveckla personal. Vi måste därför vara en attraktiv arbetsplats som bygger på en sund arbetsmiljö med rimlig arbetsbelastning och förutsättningar att leverera på våra uppdrag.

I SKRs samlade material för att arbeta med strategiskt kompetensförsörjning finns flera delar som förvaltningen har börjat arbeta med. En av de nio strategierna SKR lyfter är ett stärkt ledarskap. I och med att vi har många nya ledare inom förvaltningen, inte minst i ledningsgruppen kommer det vara ett viktigt arbete framöver att stärka ledarskapet. Det behöver finnas en tydlighet i vilken riktning förvaltningen vill gå. Förvaltningen har under året arbetat med att omarbete verksamhetsplanen så att den har en tydlig riktning och har strategier som alla verksamheter kan arbeta utifrån.

För att ta fram en realistisk kompetensutvecklingsplan behöver en kartläggning göras av befintliga behörigheter och pensionsavgångar. Planen behöver beakta politikernas målsättningar vad gäller bemanning inom förskola och fritidshem. Behovet av rekrytering bör sättas i perspektiv till en skolorganisation med långsiktig hållbarhet med syfte att ta tillvara på den behöriga personal förvaltningen har, på bästa sätt.

För att ge ett kontinuerligt stöd till cheferna och för att kunna arbeta proaktivt inom personal- och ekonomifrågor träffas chef, HR och ekonom på uppföljningsmöte 2-3 gånger per termin. Mötena bidrar till en bättre helhetsbild och utgör en bra grund för chef att fatta välgrundade beslut. Det lyfts allt ifrån personalbudget och statsbidrag till arbetsmiljö, sjukfrånvaro och rekrytering på mötena. När det finns behov av fördjupad dialog inom exempelvis rehabilitering bokas separat möte med HR.

Faktorer och händelser som påverkar personal- och kompetensförsörjningen.

Omvärlden med minskat barnantal och ekonomiska förutsättningar påverkar personal- och kompetensförsörjningen i hög grad. Det minskade barnantalet påverkar våra enheter ekonomiskt eftersom minskningen är utsprid över hela kommunen och då är det svårt att få en balans mellan andelen barn och personal.

Verksamhetschefsområden är uppdaterade, vilket skapar en tydlighet i roller och mandat i organisationen. Från verksamhetschefer för geografiska områden till en verksamhetschef för förskola och en för grundskola ökar tydligheten i beslutsfattande ur ett verksamhetsperspektiv.

Beskrivning av nämndens arbete med kompetensutveckling av medarbetare.

Kompetensutveckling sker i första hand lokalt ute på enheterna och anpassas utifrån enhetens behov.

I mars var det en förvaltningsövergripande kompetensutvecklingsdag med fokus på undervisningsutveckling och analys. Det erbjöds olika föreläsningar som var riktade till olika verksamhetsformer.

Det har genomförts en partsgemensam samverkansutbildning för både chefer och lokala fackliga ombud för att stärka arbetet på LSG.

Vad som gjorts för att arbeta smartare (mer effektivt, t.ex. digitalisering, automatisering, förändrade arbetsätt).

Startat upp upphandling och konkurrensutsättning av förvaltningens IT-system. Referensgrupper i respektive verksamhet har gått igenom behov och krav.

Redovisa konkreta åtgärder för att minska sjukfrånvaron. (d.v.s. öka frisknärvaron)

Där det finns rehabärenden görs kontinuerliga uppföljningar med HR för att kunna arbeta förebyggande och främjande med sjukfrånvaro vilket kan minska antalet sjukskrivningar. Chef och HR stämmer av hur det ser ut med pågående rehabärenden, vad som är nästa steg och om det behövs något ytterligare stöd.

Beskrivning hur nämnden arbetar för att stärka det systematiska arbetsmiljöarbetet och skyddskommittéarbetet.

Dialog på VSG och FSG om hur skyddskommittéarbetet utvecklas kontinuerligt. Ett årshjul för skyddskommittéarbetet har tagits fram för att följa upp arbetsmiljöfrågor på ett systematiskt sätt.

På BUFs arbetsmiljödagar för skyddsombud och rektorer under vårterminen fördes det samtal om ventilation, uppföljning av arbetet med PDV (pågående dödligt våld) samt digitala aggressioner och sociala medier.

Startat upp arbete med HSO kring SAM-årshjulet, så att uppföljningen är relevant och riktad till respektive verksamhet så att arbetet blir meningsfullt och begripligt.

8 Ekonomi

8.1 Driftredovisning

Driftredovisning (belopp i mnkr)	Utfall 2022	Utfall 2023	Utfall 2024	Budget 2024	Budget- avvikelse
Intäkter	170,8	165,3	170,3	155,0	15,3
Personalkostnader	-701,3	-753,7	-781,8	-772,5	-9,3
Övriga kostnader	-435,5	-442,6	-458,9	-450,0	-8,9
Nettokostnader	-966,0	-1 031,0	-1 070,4	-1 067,5	-2,9
Fördelning på huvudverksamhet, netto					
Förskola och pedagogisk omsorg	-199,0	-217,8	-223,2	-220,0	-3,2
<i>egen regi</i>	-177,3	-194	-197,2	-196,3	-0,9
<i>köpta/sålda platser</i>	-21,7	-23,8	-26,0	-23,7	-2,3
Fritidshem	-46,4	-49,0	-48,5	-50,0	1,5
<i>egen regi</i>	-43,8	-46,6	-46,2	-47,3	1,1
<i>köpta/sålda platser</i>	-2,6	-2,4	-2,3	-2,7	0,4
Anpassad grund- och gymnasieskola	-36,0	-36,0	-33,9	-37,9	4,0
<i>egen regi</i>	-30,7	-32,2	-32,5	-34,4	1,9
<i>köpta/sålda platser</i>	-5,3	-3,8	-1,4	-3,5	2,1
Grundskola	-415,1	-444,6	-468,3	-454,4	-13,9
<i>egen regi</i>	-388,2	-414,6	-435,5	-423,1	-12,4
<i>köpta/sålda platser</i>	-26,9	-30	-32,8	-31,3	-1,5
Gymnasieskola	-154,3	-162,0	-174,2	-172,1	-2,1
<i>egen regi</i>	-107,7	-113,3	-119,3	-120,2	0,9
<i>köpta/sålda platser</i>	-46,6	-48,7	-54,9	-51,9	-3,0
Vuxenutbildning	-14,3	-13,4	-17,8	-16,6	-1,2
Arbetsmarknad och integration	-11,0	-12,7	-11,6	-14,6	3,0
Förvaltningsgemensamt, ledning, administration, nämnd, buffert	-78,0	-88,3	-84,4	-93,3	8,9
<i>IT-lärverktyg</i>	-11,9	-7,2	-8,5	-8,6	0,1
Nettokostnader	-966,0	-1 031,0	-1 070,4	-1 067,5	-2,9

I barn- och utbildningsnämndens beslutade nämndplan för året var budgetramen 1 057,9 mnkr, därefter har följande budgettillskott skett:

1. Enligt kommunstyrelsens beslut §153/2023 för osakliga löneskillnader år 2023: Totalt 3,5 mnkr varav 2,7 till förskola, 0,1 till fritidshem, 0,7 till grundskola.
2. Enligt kommunfullmäktiges beslut §49/2024 för skolskjuts mellan skola och korttidsboende: 0,4 mnkr (grundskola).
3. Enligt kommunstyrelsens beslut §165/2024 för osakliga löneskillnader samt medel för strukturella lönesatsningar år 2024: Totalt 4,0 mnkr varav 2,5 riktat mot grundskola och 1,5 gemensamt för all verksamhet.
4. Enligt kommunfullmäktiges beslut §213/2024 för statsbidraget riktat mot skolor för att mildra effekten av inflation: 1,7 mnkr (grundskola).

Efter tillskotten är barn- och utbildningsnämndens totala budgetram 1 067,5 mnkr.

Analys av driftredovisning

Nämndens nettokostnader är 1 070,4, mnkr med en förbrukning om 100,3 procent av tilldelad budgetram. I krontal ett underskott på 2,9 mnkr.

Under de senaste två åren har inflationen haft stor påverkan på kostnaderna med ökade priser på varor och tjänster. De ökade priserna på köpta platser är kostsamt, sammantaget köps utbildningsplatser för 150 mnkr på ett år. Inflationen har också haft en stor påverkan på pensionskostnaderna, som räknas upp för att säkerställa pensioner i gällande prisnivå.

Under 2023 påbörjades ett arbete utifrån en anpassningsplan för att minska kostnaderna. Det arbetet har

fortsatt under hela år 2024. Vid inledningen av året var prognosen ett underskott med 18 mnkr som successivt förbättrats under året. Dels har arbetet med anpassningar och återhållsamhet fortlöpt och dels har året inte gett några negativa överraskningar som påverkat ekonomin. Alla enheter inom förvaltningen har haft tydliga direktiv om att hålla nere kostnaderna och planera personalen enligt vad ekonomin sätter gränser för.

Nettokostnaderna har ökat med 3,8 procent. Det kan jämföras med det sammanvägda index för kommunal verksamhet som räknar med att priserna ökat nettokostnaderna för kommunerna med 4,6 procent. Det tyder på att de anpassningar som genomförts gett effekt.

Året inleddes med ett anpassningskrav på 18 mnkr, i delårsrapporten var prognosen ett underskott på 9 mnkr som nu i årsbokslutet landat på ett slutligt resultat på -2,9 mnkr. Förbättringen är till stor del ett resultat av det anpassningsarbete som pågår. Under hösten har ekonomin också påverkats till det bättre av följande händelser

- Ett generellt statsbidrag från Skolverket som var avsett att mildra effekten av inflation för skolor. Bidraget var 1,7 mnkr och kommunfullmäktige beslutade under hösten att tillföra bidraget till barn- och utbildningsnämndens resursram.
- En återbetalning har erhållits för anpassad skolgång i annan kommun vilket minskat kostnaderna med 2 mnkr.
- Kommunstyrelsen har tillfört 1,5 mnkr från central budget för att stödja den årliga löneöversynen.

Intäkterna har ökat med 5,0 mnkr jämfört med 2023. Av ökningen står statsbidragen från Skolverket för 3,5 mnkr och bidragen från Migrationsverket för 1,5 mnkr.

Personalkostnaderna har ökat med 28,1 mnkr/3,7 procent. Räknat med årets lönerevision, po-avgifter och central lönesatsning ökade nivån på personalkostnaderna 5,2-5,5 procent. Förändrad personalplanering beräknas ha minskat kostnaderna med 11-13 mnkr.

Övriga kostnader har ökat med 16,3 mnkr/3,7 procent. Även vid inköp av varor och tjänster märks verksamhetens återhållsamhet och anpassningsarbete. I totalen finns dock andra poster som drar upp kostnaderna såsom tillfälliga lokalkostnader, köpta platser och skolskjutskostnader:

- Tillfälliga kostnader för lokaler vid Ängskolan, Kronogårdens förskola, Solgårdens förskola, Sätilla förskola och återställande av paviljonger i Fritsla har gett sammanlagda tillfälliga kostnader om 9,4 mnkr.
- Kostnader för köpta förskole- och skolplatser av andra kommuner eller fristående aktörer har ökat med 8,8 mnkr/ 8,1 procent. Det märks främst på gymnasieskolan. Även om inte andelen som väljer annan skola har ökat nämnvärt, så är elevkullarna större och antalet elever fler. Det som gett den största ökningen är att priserna per elev har stigit utifrån den generellt ökade prisnivån.
- Skolskjutskostnader har ökat med dryg 8 procent/ca 2 mnkr.

Ekonomisk redovisning per huvudverksamhet återfinns under avsnitt 3.1 under uppföljning av respektive huvudverksamhets grunduppdrag. Nämndens buffert finns under rubriken förvaltningsgemensamt och täcker upp för underskotten som finns per huvudverksamhet.

Planering 2025

Åren 2023-2024 har varit en utmaning med kraftigt ökade pensionskostnader och prisökningar på varor och tjänster. Förändringar har genomförts enligt en upprättad anpassningsplan med åtgärder bl a inom administration, ledning, lovskola, IT, måltider, lokaler och köp av utbildningsplatser. En allmän återhållsamhet, temporära åtgärder och en optimerad personalplanering har minskat kostnaderna. En summering av förändringarna ger att nämnden/förvaltningen har omhändertagit de kostnadsökningar som inflationen medfört, under förutsättning att åtgärderna hålls kvar och att vissa anpassningar som ännu inte genomförts fortgår under år 2025.

Besparingar som gjorts under 2024 inom administration och ledarskap upplevs inte hållbart i längden. Rektorer med ansvar för fler än en skola blir allt för utmanade i sina uppdrag; att arbeta för kulturförändringar, budgetanpassningar och nödvändig pedagogisk utveckling. Verksamhetsansvaret för grundskolan behöver förstärkas. För att göra märkbara kvalitetsförflyttningar krävs ett hållbart ledarskap på alla nivåer.

Det nya direktivet om att nämnden ersätts endas till 80% vid nyproduktion innebär i praktiken en besparing på pedagogisk verksamhet. Det förefaller vara en märklig styrprincip då det inte är nämnden som beslutar om utbudspunkter eller volymer.

Anpassningsplanen har uppdaterats inför år 2025 med utblick mot åren 2026-2027. Den stora utmaningen som väntar är att formera verksamheten efter demografin samt skapa utrymme för att förbättra verksamheten. Den beslutade budgeten för år 2025-2026 innebär dels ett avdrag för färre barn med 19,8

samt en tillfällig extra ram med 20,0 mnkr. Den extra ramen är enbart tillfällig och ger en tidsfrist för att under två år ställa om verksamhetens utförande och organisation utifrån att antalet barn i kommunen är färre och budgetramen minskar. Under 2024 har verksamheten analyserats för att ta fram de mest lämpliga förändringarna. Det är av stor vikt att det pågående arbetet resulterar i förändringar och ger grundförutsättningar för en hållbar ekonomisk framtid där verksamhetens kvalitet och elevernas resultat får goda förutsättningar för förbättring.

8.2 Demografimodell

Den demografimodell som ligger till grund för nämndens budget baserades, i Kommunfullmäktiges beslut inför år 2024, på en prognos för nedanstående verksamheter.

Förskola: antal invånare i åldern 1-5 år är 1 844, tilldelad budgetram är baserad på 1 950 invånare och har gett 6,1 mnkr för mycket till nämndens ram.

Fritidshem: antal invånare i åldern 6-12 år är 2 923, tilldelad budgetram är baserad på 2 995 invånare och har gett 0,6 mnkr för mycket till nämndens budgetram.

Grundskola: antal invånare i åldern 6-15 år är 4 247, tilldelad budgetram är baserad på 4 328 invånare och har gett 3,2 mnkr för mycket till nämndens budgetram.

Gymnasieskola: antal invånare i åldern 16-18 år är 1 389, tilldelad budgetram är baserad på 1 400 invånare och har gett 0,5 mnkr för mycket till nämndens ram.

Summerat är nämndens ram 10,4 mnkr för hög år 2024 jämfört med utfallet av antal invånare enligt kommunens demografimodell. Det faktiska utfallet av invånarantal kan justeras marginellt för år 2024 då slutgiltig statistik från SCB presenteras under februari månad 2024.

8.3 Investeringsredovisning

Investeringsredovisning

Investeringsprojekt	Budget 2024	Utfall 2024	Budgetavvikelse 2024
Förskola	2,0	0,0	2,0
Grundskola	12,0	11,9	0,1
Gymnasieskola och vuxenutbildning	1,0	0,8	0,2
Övergripande inkl. elevhälsa	0,0	0,0	0,0
Summa	15,0	12,7	2,3

Investeringar har framför allt skett i nya Ängskolan i Skene. 2024 fanns en förhöjd investeringsram för att täcka behoven för detta investeringsprojekt.

9 Annan uppföljning

9.1 Övrig uppföljning

Idéburet offentligt partnerskap

Idéburet offentligt partnerskap (IOP) är en avtalsform mellan en eller flera organisationer inom idéburen sektor med koppling till social ekonomi, och en eller flera offentliga verksamheter. IOP-avtal skrivs ofta runt en speciell verksamhet, som ägs av den idéburna organisationen, men som den offentliga sektorn vill medverka i. I avtalet bestäms vad partnerskapet gäller, vilka resurser respektive part ska bidra med, hur länge avtalet ska gälla med mera.

Nämnden har inga IOP-avtal.

Kommunal avtalssamverkan

I årsrapporten ska nämnder redovisa vilken avtalssamverkan nämnden har, och planerar att ingå, med andra kommuner. Det gäller avtal där nämnden tar hjälp av annan kommun för att utföra kommunens uppgifter eller där Marks kommun på motsvarande sätt hjälper annan kommun.

Samverkansavtal inom Sjuhäradskommunerna gällande grundskola och förskola, med gemensam prislista.

Samverkansavtal mellan Mark, Kungsbacka och Varberg för förskola och grundskola med gemensam prislista.

Samverkansavtal med Sjuhärads kommunalförbund som innebär gemensam antagningsorganisation för gymnasieverksamheten, samt in- och utbetalningar via Sjuhärads elevdatabas, IST.

Samverkansavtal för regional vuxenutbildning i Sjuhärad för att bidra till uthållig tillväxt inom Sjuhäradsorganisationen samt stödja och samverka med regionens näringsliv/arbetsliv inom privat och offentlig sektor.

Samverkansavtal med Västra Götalands regionen gällande utveckling av Naturbruksutbildning.

Samverkansavtal för nationell idrottsutbildning (NIU), med berörda kommuner.

Barn- och utbildningsnämnden har avtal med andra kommuner när elever, folkbokförda i Mark, väljer förskola eller skola i annan kommun.

Uppföljning av verksamhet som utförs av privata utförare eller fristående huvudmän

Marks kommun ansvarar för tillsyn av fristående förskola och pedagogisk omsorg. Kommunen ska granska och kontrollera om verksamheten uppfyller de krav som följer av lagar och föreskrifter. Tillsynen ska också säkerställa att verksamheten bedrivs enligt de förutsättningar som låg till grund för godkännandet. I Marks kommun bedrivs fristående förskolorna av fyra huvudmän på sju olika enheter.

I januari 2024 meddelade en av de fristående aktörerna att de valt att lägga ner sin verksamhet i Marks kommun. I och med nedläggningen så bedrivs för tillfället ingen pedagogisk omsorg (dagbarnvårdare i familjedaghem) i kommunen.

Vidare har samtliga fristående förskolor under 2024 inkommit med redovisningar av de åtgärder som vidtagits efter kommunens föreläggande och anmärkningar. Marks kommun har efter redovisning av åtgärder avslutat tillsynen för två av de fristående enheterna, vilket ligger i linje med förväntat då tillsynen för de olika förskolorna skett i olika omgångar fördelat över åren 2022-2023 men beslut om föreläggande som ska redovisas under 2024 och 2025.

Arbetsgång vid uppföljning av beslut efter tillsyn:

- Den fristående enheten skickar skriftligt in sin redovisning av vidtagna åtgärder.
- Beslut fattas om att: begära in komplettering, avsluta tillsynen eller nytt föreläggande.
- Vid varje beslut informerar kommunen om plan för kommande tillsyn.

Tillsyn av fristående förskolor, pedagogisk omsorg och fritidshem (som inte tillhör en fristående skola) sker vart tredje år.

Uppföljning av synpunkter och avvikelser

Område/vht	Beröm	Förslag	Klagomål	Annat
------------	-------	---------	----------	-------

All verksamhet från förskola till gymnasium				21 st synpunkter
Förskola	2		4	
Grundskola F-6			31	
Grundskola 7-9	1		11	
Gymnasiet			2	
Övrigt				
Totalt	3		48	21

Kommentar

De 21 synpunkter som kommit in under 2024 rör främst förskola men också synpunkter på arbetsmiljö för lärare och lokaler, varav 3 ärenden är beröm till olika verksamheter.

De 48 klagomål som kommit in under 2024 gäller generell kritik mot skolans verksamhet. Flertalet gäller kränkande behandling, trakasserier och särskilt stöd, men även vistelsetider på förskolan, tillsynsansvar samt disciplinära åtgärder.

Klagomål och synpunkter inkommer till barn- och utbildningsförvaltningen huvudsakligen via externa webben. Kan även inkomma via telefon eller e-post. Samtliga klagomål och synpunkter diarieförs. Utredare inhämtar skriftlig dokumentation samt uppgifter från rektor och i vissa fall från verksamhetschef. När klagomålet är utrett får klagomålslämnaren ett skriftligt svar. Svaret lämnas även för kännedom till ansvarig rektor.

10Följetal

10.1 Följetal personal

Personal - Antal anställda

Följetal	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Utfall 2024
Antal tillsvidareanställda	1 175	1 200	1 241	1 235
Antal tidsbegränsade anställda	252	296	222	166
Genomsnittlig sysselsättningsgrad för tillsvidareanställda (%)	96,3	96,5	96,8	97,1

Personal - Sjukfrånvaro

Följetal	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Utfall 2024
Sjukfrånvaro alla anställda (%)	6,6 %	6,6 %	6,2 %	6,4 %
Andel långtidssjukfrånvaro i procent av den totala sjukfrånvaron (%)	36,1 %	32,2 %	37,5 %	38,1 %
Frisktal (max fem sjukdagar per individ och år) (%)	57 %	56 %	56 %	55 %

Personal - Timtid, mer- och fyllnadstid samt övertid

Följetal	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Utfall 2024
Timtid i timmar	88 272	88 823	86 994	91 102
Fyllnadstid i timmar	7 756	8 377	7 320	5 999
Övertid i timmar	6 806	8 792	7 258	7 770

11 Budgetunderlag

11.1 Utmaningar och slutsatser utifrån årsrapporten

Utmaningarna inför 2026 är stora för att lyckas med nämndens mål: "En likvärdig skola/verksamhet med hög kvalitet." Det finns många åtgärder och processer som förvaltningen kontinuerligt arbetar med för att ständigt förbättra elevernas målpuppfyllelse som inte i sig är direkt kostnadsdrivande. Nedan följer identifierade insatser som däremot är kostsamma.

Insatser för att öka målpuppfyllelsen inom förskolan/grundskolan:

1. Det behövs behöriga lärare som undervisar i de ämnen de är utbildade för.

Behöriga lärare som undervisar i ämnen de är behöriga i är en nödvändighet för att ge eleverna en kvalitativ utbildning. Behöriga lärare är dyrare än obehörig personal. Det är kostsamt att säkerställa all behörighet på de mindre skolorna då tjänsteunderlaget ofta inte är tillräckligt i samtliga ämnen. Den riktigt stora kostnaden för förvaltningen är halvtomma klasser.

Utbildningsinsatser behövs för att ge befintliga lärare i de lägre årskurserna ökade kunskaper i läs- och skrivutveckling.

2. Det krävs satsningar för att skapa mindre, flexibla undervisningsgrupper för att möta olika elevers behov av undervisning.

Flera elever behöver ett mindre sammanhang med en särskilt anpassad lärmiljö för att kunna tillgodogöra sig undervisningen. Här krävs särskilt kunnig personal och en betydligt större personaltäthet än i ett vanligt klassrum.

3. Närvarande barn- och elevhälsa som likvärdigt finns tillgänglig för alla barn och elever.

På de mindre enheterna finns mycket begränsad tillgång till elevhälsans professioner då elevunderlaget inte räcker för att skapa heltidstjänster för de olika professionerna. Detta påverkar både elevers och lärares möjlighet till en god utbildning.

4. Kontinuerligt, stabilt, närvarande ledarskap.

Även när det kommer till ledarskapet finns stora utmaningar för de förskolor och skolor som delar sin rektor med ett antal andra enheter. Den komplexa utbildningsvardag som i dag präglar dagens förskolor och skolor behöver en närvarande ledare som kan forma den organisation och värdegrund och miljö som behövs för att barn och elever ska lyckas och lärarna få en god arbetsmiljö. Flera rektorer i Marks kommun ansvarar för fler än en skola eller förskolor. Verksamhetschefsansvaret inom grundskolan behöver utökas. För att göra märkbara kvalitetsförflyttningar krävs ett hållbart ledarskap på alla nivåer.

5. Lokaler som är anpassade för dagens och morgondagens undervisning.

Att inte ha tillgång till lokaler som möjliggör olika gruppansättningar blir kostsamt då mer personal krävs när det inte går att organisera effektivt. En mer påtaglig kostnad kring lokaler är de merkostnader som BUF får i samband med renoveringar och nybyggnation i form av paviljongshyror, extra kostnader för kost och städ i ofta utspridda lokaler, ökade personalkostnader när verksamheten i tillfälliga lokaler inte kan hållas samman och göras effektiv.

Skollagens krav på skolbibliotek på varje skola med fackutbildad personal kommer kräva utökad ram om det inte ska medföra personalnedskärningar.

6. Utbildningsinsatser

Det systematiska kvalitetsarbetet behöver- intensifieras genom att utbilda samtalsledare som kan leda det kollegiala arbete som är nödvändigt för att utveckla undervisningens kvaliteter.

Kommunens lärare som undervisar de yngre eleverna behöver fortbildning inom "läs- och skriv".

Utbildningsinsatser till skolans personal för att möta morgondagens AI-möjligheter/utmaningar är nödvändigt.

Uppdrag/lagförslag/nödvändiga insatser som ni känner till som kommer att bli kostnadsdrivande inom

Grundskola: Alla skolor ska fr.o.m. läsåret 2025/2026 ha ändamålsenliga skolbibliotek bemannade med fackutbildade bibliotekarier. Kvalitets- och utvecklingsorganisationen är under utredning och kan resultera i

att behöva utökas för att bidra till det stora uppdraget att höja kunskapsresultaten i grundskolan. Verksamhetschefsansvaret inom grundskolan behöver utökas. Ledningsresursen för grundskolans rektorer behöver utökas.

Gymnasieskola: Behov av att bygga upp en AST-verksamhet för att möta elever med specifika diagnoser i behov av riktat stöd i anpassade sammanhang. Denna verksamhet behöver även kunna tillgodose behov för elever som idag får stöd via köpta anpassade platser.

IM-verksamheten ökar fortsatt i omfattning orsakat av både ökat nyinflöde samt fler elever med få godkända grundskoleämnen. Det finns ett ökat behov av insatser för att finna nya vägar till anställningsbarhet för denna grupp.

Samverkansavtalet kring naturbruksutbildning är under utredning. Preliminära beräkningar pekar på en årlig fördyring på ca 2,7 mnkr baserat på de elever som var inskrivna i utbildningen 2023.

Växande elevkullar i gymnasieåldern innebär att fler elever har behov av köpta platser. Detta trots att Marks gymnasieskola fortsätter att ta ca 65 % av eleverna och därmed också ökar både elevantal och fyllnadsgrad.

Kostnaden låg 2024 3,0 mnkr över budget och förväntas stiga ytterligare både 2025 och 2026.

AME: Kostnader för ett nytt aktivitetskrav tillkommer. Ännu inte klargjort vilka kostnader stat respektive kommun kommer få bära i förhållande till detta.

11.2 Omvärld

AI

AI förväntas få en betydande inverkan på skolans verksamhet de kommande åren och bidra till att både undervisning och administrativa processer kan förbättras. Inom undervisningen kan AI användas för att skapa mer individualiserade lärandemiljöer där elever får stöd anpassat efter sina behov och inlärningstempo. Exempelvis kan AI-drivna lärplattformar identifiera kunskapsluckor och rekommendera övningar eller resurser för att stärka specifika områden.

Lärare kan dra nytta av AI för att minska administrativa bördor, exempelvis genom automatiserad rättning av prov, hantering av schemaläggning och enklare analys av elevernas prestationer. AI kan också hjälpa skolledare med att analysera skoldata för att fatta mer informerade beslut om resursfördelning och utvecklingsinsatser.

Samtidigt innebär AI också utmaningar. Skolor behöver hantera frågor om integritet, säker lagring av data och etiska aspekter kring användningen av AI. Det krävs också att både lärare och elever får utbildning i hur AI fungerar och används på ett ansvarsfullt sätt.

På sikt kan AI bidra till att jämna ut skillnader i skolresultat genom att ge elever i mindre resursstarka områden tillgång till högkvalitativa digitala verktyg. Samtidigt är det viktigt att AI ses som ett komplement snarare än en ersättning för den mänskliga interaktionen och pedagogiken som utgör kärnan i utbildningen. Genom att använda AI på ett genomtänkt och balanserat sätt kan skolor bli mer effektiva, inkluderande och framtidsanpassade.

E-arkiv

Marks kommun är med i ett samverkansprojekt inom e-arkiv som drivs i samverkan med 6 andra kommuner. Barn- och utbildningsförvaltningen är med i ett delprojekt inom lokalt projekt e-arkiv och syftar till att användas som exempel på att hur vi går tillväga för att e-arkivera i Marks kommun. Målet med detta delprojekt är att Marks kommunarkiv ska e-arkivera en gymnasieklass elevhälsovårdsjournaler från verksamhetssystemet PMO till EA7H:s e-arkiv.

Beredskap i förskola och skola

Utifrån omvärldsläget så kommer ett större arbete behöva göras under kommande år kring beredskap. Förskolan och skolan är samhällsviktiga verksamheter som behöver fungera så långt det är möjligt under en kris och om det skulle bli krig. Det förebyggande arbetet för kris och om det skulle bli krig handlar om att i förväg försöka minska risken för att en oönskad händelse ska ske. Det handlar även om att identifiera sårbarheter, göra planer, utbilda och öva.

Införande av journalsystemet Millenium eventuella införande i regionen.

Beroende på kommande beslut inom Västra Götalandsregionen kring införande av journalsystemet är oklarheten och planeringen oviss inom Barn och utbildningsförvaltningen.

Fördelningstal

Fördelningstalen avseende flyktingar fortsätter minska. Ett minskat inflöde genererar också mindre ersättning från Migrationsverket vilket får direkt återverkan på AMC:s möjligheter till både bemanning kopplat till flyktingmottagande, likväl som möjligheten att kunna hålla kvar en större buffertkapacitet avseende boendelösningar.

Barn och Elevprognos

De snabbt skiftande demografiska förändringarna ställer krav på förändringsarbete inom nämndens ansvarsområde. Antalet barn och unga minskar samtidigt som de äldre ökar. Det handlar inte bara om att verksamheternas resurser måste fördelas om, vart verksamhet bedrivs, men det ses också stora utmaningar gällande kompetensförsörjningen.

En förändring av antalet barn och unga påverkar flera planeringsunderlag som ligger till grund för verksamheternas förutsättningar. En till synes liten förändring i en åldersgrupp på kommunnivå kan innebära kritiska förändringar på enhetsnivå på grund av på lokalernas utformning och beskaffenhet. Antalet födda har varit lägre än tidigare både under år 2023 och 2024 och prognoserna framåt visar på en fortsatt nedgång i antalet barn. Det förändrade antalet barn innebär ett behov av färre antal förskole- och skolenheter. Idag finns tomma platser på de flesta enheter, både inom förskola och grundskola. För att kunna erbjuda en jämlik verksamhet som lever upp till förväntningar och krav på kvalitet behöver organisationen anpassas efter nuvarande förutsättningar och behov.

Nya Lagar

Stärkta skolbibliotek

Ändringar i skollagen som syftar till att stärka elevers tillgång till ett ändamålsenligt skolbibliotek med fackutbildade bibliotekarier. Lagen träder i kraft 1 juli 2025.

Lagens intention

Skolenheten ska ha eget skolbibliotek på skolan, dit eleverna kan gå själva utan lärare. Där ska finnas ett allsidigt och målgruppsanpassat utbud. Skolbiblioteket ska vara en pedagogisk resurs som används i undervisningen. Biblioteket ska vara bemannat med fackutbildad bibliotekarie. Undantag ska användas restriktivt.

Vad betyder detta för Marks kommun?

Inga skolenheter (förutom Marks Gymnasieskola) uppfyller kraven på bemanning för att uppnå målen i skollagen. Dock har alla idag anställda skolbibliotekarier examen i biblioteks- och informationsvetenskap. BUF:s och KFF:s bedömning är att dagens resurs på 4,5 åa behöver fördubblas.

Fem skolenheter uppfyller inte kraven på tillgång: Björketorpskolan, Parkskolan, Sjöbyskolan, Tingvallaskolan och Ubbhultskolan. Här krävs investeringar för att inrätta skolbibliotek.

Under 2025 förväntas ett antal statliga utredningar inom skolområdet presenteras med nya lagar och direktiv som följd, bl.a. inom Barn- och elevhälsoområdet. Huruvida dessa vid behov kommer att kopplas till utökade statsbidrag är inte tydligt, vilket kan innebära ökade kostnader för kommunerna, på samma sätt som lagen om skolbibliotek är starkt kostnadsdrivande och behöver omhändertas i den kommunala budgeten.

Ny socialtjänstlag

En ny socialtjänstlag införs under 2025 med ökade krav på förebyggande insatser. Detta kommer påverka socialförvaltningens arbete och som följd även AME:s insatser för individer vilka idag inte omfattas av AME:s arbete.

Aktivitetskrav

Ett aktivitetskrav kommer att införas och är nu ute på remiss. Socialdepartementet föreslår att kommunerna görs skyldiga att tillhandahålla aktiviteter för personer som får försörjningsstöd och ett krav på dessa att delta i aktiviteter. Vidare föreslås att insatserna ska vara utformade så att personer som deltar är oförhindrade att ta en anställning och även i övrigt kan stå till arbetsmarknadens förfogande.

11.3 Ekonomi

Driftredovisning (belopp i mnkr)	Utfall 2024	Budget 2025	Budget 2026	Budget 2027	Budget 2028	Budget 2029 ej besl.
Nettokostnader/budgetram	1070,4	1100,1	1112,5	1133,3	1164,5	****,*

Åren 2023-2024 har varit en utmaning med kraftigt ökade pensionskostnader och prisökningar på varor och tjänster. Förändringar har planerats och genomförts enligt en upprättad anpassningsplan. Planen innefattar exempelvis åtgärder inom administration, ledning, lovskola, IT, måltider, lokaler och köp av utbildningsplatser. En allmän återhållsamhet, temporära åtgärder och en optimerad personalplanering har minskat kostnaderna. Möjligheter till att förbättra intäktssidan har också setts över.

En summering av förändringarna ger att nämnden/förvaltningen har omhändertagit de kostnadsökningar som inflationen medfört, under förutsättning att åtgärderna hålls kvar och att vissa anpassningar som ännu inte genomförts fortgår under år 2025.

Den stora utmaningen som återstår är att formera verksamheten efter demografin. Verksamheten ska planeras inom de ekonomiska ramar som fullmäktige beslutade i juni 2024. Där fastställdes budgetramarna för 2025-2026 samt en plan för åren 2027-2028. I beslutet finns ett avdrag med 19,8 mnkr för minskat invånarantal i åldersgruppen 1-19 år under år 2025-2026 och ytterligare avdrag med 12,0 mnkr väntas under åren 2027-2028. I budgeten ger kommunfullmäktige en tillfällig extra ram med 20 mnkr år 2025 som minskas till 10 mnkr 2026 för att därefter tas bort. Den extra ramen är enbart tillfällig och ger en tidsfrist för att under två år ställa om verksamhetens utförande och organisation utifrån att antalet barn i kommunen är färre och budgetramen minskar.

Under föregående år har flera stora utredningsarbeten genomförts av barn- och utbildningsförvaltningens verksamhet. Nämnd och förvaltning har analyserat och diskuterat hur dagens verksamhet ska möta framtidens behov. *Det arbetet behöver fortsätta och resultera i förändringar som möjliggör en välfungerande och kvalitativ verksamhet för alla barn och elever och ger grundförutsättningar för en hållbar ekonomisk framtid.*

Lokalkostnader är en av verksamhetens största poster. En effektiv lokalplanering krävs för att nyttja befintliga lokalytor på ett optimalt sätt. Inom planperioden ses lokalkostnadsökningar då kommunen står inför flera ny- om- och tillbyggnationer. De största projekten är förskolor och grundskolor i Skene, Björketorp, Ubbhult, Horred, Hyssna och Sätilla. I samband med lokalförändringar väntas ökade hyror och eventuella temporära lokalkostnader.

För att skapa en långsiktig ekonomi i balans kommer strukturella förändringar krävas. Det innebär att verksamheten behöver organiseras så att den kapacitet som finns används effektivt samt att antalet enheter är anpassat efter både behov och ekonomiska förutsättningar. Det tar tid att genomföra och verkställa dessa åtgärder. Strukturella förändringar är nödvändiga för att kunna fokusera på kvalitet och resultatförbättring inom verksamheterna. *Elevernas resultat måste öka, barn och elever måste trivas och vara nöjda med verksamheten, samtidigt som en ekonomi i balans måste efterlevas.*

Investeringsbudget

Investeringsprojekt	Utfall 2024	Budget 2025	Budget 2026	Budget 2027	Budget 2028	Budget 2029 ej besl.
	12,7	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0
Summa	12,7	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0

Kommentar

I investeringsbudgeten 2024 fanns det avsatta medel för Kronogårdens förskola och nya Ängskolan i Skene. Ramen för investeringar var temporärt förhöjd kopplat till detta.

I investeringsplanen för åren 2026-2029 återfinns flera om- och nybyggnationer inom nämndens verksamhet. Investeringarna kräver även inköp av möbler och inredning. Kapitalkostnader kopplat till inventarier finansieras över tid inom nämndens ram, medan investeringsnivån fastställs i kommunens budget för investeringar.

Nämnden behöver därför begära en reviderad ram för investeringar 2026 motsvarande 10 mnkr.

11.4 Personal- och kompetensförsörjning

Utifrån ovan presenterade utmaningar kommer det bli en stor påverkan på personal- och kompetensförsörjningen. Arbetsmiljön blir utmanande när anpassningar behöver göras i och med det minskade barnantalet. Inom förskolan kommer förflyttningar av personal bli trolig då utbudet av förskoleplatser behöver begränsas. När klasserna inom skolan inte fylls, vilket blir konsekvensen av att alla skolor ska finnas kvar trots det minskade elevantalet, krymper enheternas budgetar och lärarna blir ensammare i sina, många gånger utmanande, uppdrag.

Det blir angeläget för förvaltningen att behålla behörig personal och i viss grad behövs även fortbildning för att säkerställa kompetenser.

Förvaltningen har dialog med omsorgsförvaltningen med en gemensam ambition att inte behöva säga upp personal utan kunna erbjuda anställning inom äldreomsorgen.

Utbildningsinsatser på olika nivåer och för olika personalgrupper kommer att vara nödvändigt för att höja kunskapsresultaten för eleverna och för att arbeta för en mer likvärdig förskola och skola.

Skolans påverkan av AI behöver omhändertas utbildningsmässigt, liksom insatser för att stärka grundläggande kompetens inom läs- och skrivutveckling för grundskolans tidiga år.

11.5 Taxor och avgifter

Sammanställning samtliga taxor

Taxa/taxe-område	Kort beskrivning av taxan	Belopp 2025	Senaste ändring av taxan i KF (åååå-mm)	Förslag till ny taxa 2026 (samt kort motivering)	Nytt taxebelopp 2026 efter indexuppräknings eller uppräknings på annat fastställt sätt (om uppräknings, ange vilket index/sätt)
Förskola, fritidshem	Marks kommun använder den nationella maxtaxan, vilket innebär att vårdnadshavaren betalar en viss procent av hushållets bruttoinkomst upp till ett inkomsttak.	Inkomsttaket per månad för 2025 är 59 440 kronor.	2015-11	Inkomsttak enligt beslut av Skolverket för år 2026, enligt förordning 2001:160.	Skolverket lämnar senast 1 december 2025 uppgifter om inkomsttak och högsta avgift för 2026.

Marks kommun tillämpar sedan 1 januari 2002 maxtaxa för förskola och fritids där vårdnadshavare betalar en viss procent av hushållets bruttoinkomst i avgift. Den maximala bruttoinkomsten begränsas av ett inkomsttak som bestäms årligen av Skolverket. Kommunfullmäktige har i november 2015 beslutat att avgiften beräknas på en maxinkomst efter index enligt förordning 2001:160. Skolverket uppdaterar inkomsttak och högsta avgift årligen.

Intäkter från taxor och avgifter

Verksamhetsområde	Utfall 2024	Budget 2025	Budget 2026
Förskola	18,9	19,0	19,0
Fritidshem	12,3	12,0	12,0
Summa (mnkr)	31,2	31,0	31,0